

काठमाडौं । हरिनारायण रौतियार, पप्पु कस्तुरीकाक नामिक जसले राजधानीको कालीमाटीमा बनाएको पुल हरिविजोग तालमा अस्मरल छ । देशैभरि ठूला ठेका लिएर काम अचुरा छोड्ने, गुणस्तरहीन काम गरेर । कर्मचारी र नेतासँग मिलोमतो गरेर देशको राजस्वमा हालीमुहाली गर्दै लौलेलाई दुख दिए । यस्ता अपराधीले एमालेका अध्यक्ष कौशिकी ओलीसम्म पहुँच पुऱ्याएर पार्टी प्रवेश गरे । यो कस्तो राजनीति छ, पार्टीलाई सहयोग गरेर राष्ट्रघात पनि माफ हुने ।

डा. केशव देवकोटा

७. मेरो देशमा मान्छे पहिला जेल जान्छ, अनि पछि राष्ट्रपति बन्छ ।

फणीन्द्र नेपाल

नेपालका राजाहरु आजाके मित्रादेश पन्थ दिनिअर अनुमोदन गरिनेछ । उक्त अनुमोदन दिने लेखनिष्टा कानुनका ब्रजशालाई प्रदान गरिनेछ । उनले वीर दिनिअर गभर्नरबाट अनुमोदनलाई लेखनिष्टा नेपालका राजाशालाई अनुमोदिनाई सन्धिपत्र दिनेछन् ।

यस सन्धिया विचारमा नेपालका अधिष्ठत भूभागापरि कम्पनी सरकारलाई सम्पने प्रावधान भएकाले नेपालका यस सन्धिया परेका केही अधिष्ठापन प्रति आफ्नो सहमति गर्ने असन्तुष्टि प्रष्ट गरेको हुँदा नेपाल र कम्पनी सरकारकायिच केही राजा फिर्ता गर्ने प्रयोजनका लागि

100

गौला, कलेजो रोगीहरु

डा. ओम मूर्ति अनिल
मटरोग विशेषज्ञ

मुक्तक लेखने प्रयासहरू : प्रेमको चोट यति चोटिला हुन्छ

ठान्यो जीवन कति सस्तो बुझ्ने सकिएन
को सही यहाँ गल्ती कस्तो बुझ्ने सकिएन
तिमीले बाटो मोड्दा मैले बोल्ने छोडिदिएँ
यो भ्रम हो वा प्रेमजस्तो बुझ्ने सकिएन ।

- लक्ष्मी मुडवरी पण्डित

बेलाबेला भस्मकाइ रहने उधारी भैं लाग्छ्यौ
यो जीवन विगान आएको छारो भैं लाग्छ्यौ
दिन प्रतिदिन आफ्नो बोली फेरि रहन्छु, उ,
प्रिय मलाई तिमी पनि छेपारो भैं लाग्छ्यौ !

- पारस भट्ट प्यासी

विश्वासको बदलामा विश्वासने दिने कमै हुन्छन्
अप्यारोमा लगाएको गुन सम्झिने कमै हुन्छन्
धोका अनि छलछामले आकाश छुन खोजिसकेछ
अरूलाई खुसी दिलाउन पीडा लिने कमै हुन्छन् ।

- पार्वती अधिकारी

डर र त्रासको इतिहास दोहोरिनु हुँदैन
त्यही विगतको कुरामा एकोहोरिनु हुँदैन
आफ्नो निर्णय आफैले गर्नुपर्छ हामीले
जसले जता भन्यो, उतै डोहोरिनु हुँदैन ।

- जे बी खत्री

प्रेमका चोट यति चोटिला हुन्छन्
सम्झयो कि आँखा आफै गिला हुन्छन्
जति भुल खोज्यो उति याद आउँछ
शायद यादहरू एकदमै बोभिला हुन्छन् ।

- लीला दाहाल

होस्नुलाई नै स्विकार्नु हो भन्ने नठाने हुन्छ
भ्रमको पर्दा उधारी हेर पानी र रक्सी उस्तै हुन्छ
पिएपछि मात्र थाहा हुन्छ बैसको आगो
मात्तिएर ताप नखोज भिल्को जलेर राख हुन्छ ।

- सरस्वती गौतम

कतै रमाईलो छ जिन्दगी कतै अर्थ हिन छ
संघर्ष छैरे गर्दा गर्दै पनि ठेगाना बिहिन छ
चल्न त चलिरेहको हुन्छु सधै आफ्नै धुनमा
वाहिर फिक्का हाँसोभित्र दुखको रिनेरिन छ ।

- विकास कठेल समर्पण

आकाश पनि रात परे सँगै खुल्छ होला
वहकिंदो पवनले अगअंग छुन्छ होला
पिलपिल गर्दै ताराले जुनसँग वह पोख्छ
बिहानी रुन्छ र पातमा शीत हुन्छ होला ?

- रोशनी धिमरे

धागो जस्तै यो मन मेरो किन टुट्छ टुट्छ
सम्बन्ध पनि सिसा सरी किन फुट्छ फुट्छ
आफ्नै सोचे दुःख पोखे मनको मित सम्झी
विश्वासघातले जिन्दगी किन लुट्छ लुट्छ ।

- तारा आचार्य

अरब गीतिकाव्य लोकार्पित

साहित्यिक पत्रकार संघले मङ्सिर ४ गते कवि प्रेमप्रसाद भट्टराईको कृति **अरब गीतिकाव्य**को लोकार्पण कार्यक्रमको आयोजना गर्यो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि वरिष्ठ इतिहासविद् प्रा. डा. सुरेन्द्र के. सी.ले गर्नु भयो ।

साहित्यिक पत्रकार संघका अध्यक्ष राधेश्याम लेकालीको अध्यक्षतामा आयोजित सो कार्यक्रममा **अरब गीतिकाव्य**का सर्जक कवि प्रेमप्रसाद भट्टराईलाई सम्मान पनि गरियो ।

कवि भट्टराई साहित्यिक पत्रकार संघका आजीवन सदस्य एवं अनेकाले कलाकारका पूर्व अध्यक्ष पनि हुनुहुन्छ । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि प्रा. डा. सुरेन्द्र

के. सी., अध्यक्ष राधेश्याम लेकाली, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानका सदस्य - सचिव धनप्रसाद सुवेदी, वरिष्ठ कवि प्रल्हाद पोखरेल, नायक नवल खड्का, साम्बा प्रकाशनका लवप्रसाद भण्डारीलगायतले आफ्नो मन्तव्य राख्नु भएको थियो । सोही कार्यक्रममा वरिष्ठ कवि प्रल्हाद पोखरेल र समालोचक डा. शान्ति गिरीले लोकार्पित कृति **अरब गीतिकाव्य**बारे समीक्षात्मक मन्तव्य राख्नु भएको थियो ।

कार्यक्रममा अनेकसं केन्द्रीय समितिी उपाध्यक्ष डा. रेणु थापा सोलु र चर्चित संगीतकार नरहरी घेमीले लोकार्पित कृतिबाट गीत गाउनु भएको

थियो । कार्यक्रममा कविहरूलाई मायाको चिनो प्रदान गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा कलाकार कृपा भट्टराईले नृत्य प्रस्तुत गर्नु भएको थियो भने कार्यक्रमको संचालन निबन्धकार श्रीवावु काकीले गर्नु भएको थियो ।

कार्यक्रममा प्रा. डा. सुरेन्द्र के. सी.ले अध्यक्ष नरेन्द्रबहादुर श्रेष्ठ, गृन्ज नकी निवर्तमान अध्यक्ष हिरण्यकुमारी पाठक, शारदा पत्रिकाका सम्पादक विमल भौकाली, नेपाल सृष्टा समाजका अध्यक्ष श्रीओम श्रेष्ठ रोदन, पूर्व अध्यक्ष पवन आलोक, प्रा. डा. गोविन्दमान सिंह कार्की, गीता कार्की, अश्विनी कोइराला, निशा के. सी., सुशीला देउडा, डी. जी. शर्मा (युएड), कला भट्टराई, जीवन श्रेष्ठ, रूप रसाइली (नवोदित बाचनालयका निर्देशिका अध्यक्ष), भानुकाश जोशी, राज रजक, मुरारि सिग्देल, श्रद्धा कुड्रेल, उपा. के. सी., डा. यादवी देवका, मणिगज सिंह, हरि गिरी, राजेन्द्र हुड्डा, नवोदित साहित्यिक बाचनालय कतारका पूर्व अध्यक्ष इन्द्रमणि नेपाल, पत्रकार दिपक पुडासैनी, महेश्वर नेपाल, मनिषा बन्त, कुमार के. सी., महेश्वर नेपाल, अश्वि बनेपाली, ममता कार्की, साविता देवका, सानुराजा अन्जना, राजेश हुड्डा, दिपक पुडासैनी, राज यात्री लम्साल, सुभा श्रेष्ठ, रिना पाण्डे पुडासैनीको उपस्थिति थियो ।

लेकालीलाई संसाक सम्मान

राधेश्याम लेकालीलाई **संसाक गोपालराज-नैयादेवी साहित्य सम्मान** प्राप्त भएको छ ।

संसाक मासिक पत्रिकाले संसाक सम्मान २०८० बाट फरक फरक विधाका साहित्यकारहरूलाई सम्मान गरेको हो ।

राधेश्याम लेकाली एघार हजार राशीसहित **संसाक गोपालराज-नैयादेवी साहित्य सम्मान २०८०**, साहित्यकार विजयश्रम यापालाई दस हजारसहित **संसाकयानी निरात्रा सम्मान २०८०**, काभ्रे का

साहित्यकार रामसुन्दर देउडालाई दस हजार राशीसहित **संसाक अनामणि समीक्षा सम्मान २०८०**, **संसाक बालप्रतिभा सम्मान २०८०** बाट

डडन बिज (फेडेरेसीका) छात्रा बुधिपन परियार सम्मानित हुनुभयो ।

प्रमुख अतिथि वागमती प्रदेश क्षेत्र नं. ६ माननीय सभासद अमन मास्केले सम्मानित सम्मान गर्नु भएको हो ।

सम्मानितहरूलाई डायरी र कलम प्रदान गरियो भने

कार्यक्रममा हिमाली सौगात पत्रिका को लोकार्पण पनि गरिएको थियो ।

बिक्रीमा छ, बिक्रीमा

बैकुण्ठ भण्डारी

bhandaribai@gmail.com

बिक्री बिक्रीमा भनेर कराइरहेको थियो । तर के बिक्रीमा भन्ने कुरा उसले मुखले बोलीरहेको थिएन । सावद्र सडकमा चटकेले चटक देखाउन पो खोज्यो कि भन्दाभै होला वरपर उभिएकाहरूले खासै चासो पनि दिएनन् ।

त्यो अश्वैको कराउँथ्यो उसको वरपर एकै छिन् मान्छे भुम्मा पदंथे अनि जान्थे उ एकै कराउँथ्यो । 'अत, कोही छैन । कसैको आँट नै छैन जस्तो छ किन्तलाई' । ए बाबा म जसरी बेच्ने हो भने पनि आवश्यक परेकाले किनै भैगो नि, दिने मै हुँ । ऊ कराउँदै थियो ।

अश्वैको बोलाई निकै कष्टकर थियो । कुनै ठूलो विपत्ता परेर सहारा खोजिरहेको जस्तो । तर उसलाई सहारा दिने खोज्ने कोही पनि छैन । उ निकै कमजोर अनुभूति गरिरहेको छ । खोबंदे थियो, कराउँदै थियो । यो मारोगी खोकीले पनि कस्तो सताउँछ हो ।

फोक्सै जालाजस्तो । लामो सास फेरेर फेरि कराउँछ । 'कोही छ मेरो किन ? बिक्री भईसकेको पनि मलाई व्याप्यै समातेर तानेर ल्यायो । बेच्नै दिएनन् त्यो बेला ।

उसको कुरा सुनेर उसको कुरा सुनिरहेका अर्को व्यक्तिले अश्वैकोलाई सोध्छन्, 'होइन तपाईंले अधिदेखि बिक्रीमा बिक्रीमा भन्नु भएको छ । खास बिक्री चाहिँ के हो ? तपाईंसँग बिक्री गर्ने वस्तु के छ ?'

त्यो अश्वैको बोल्छन् । आफू पछाडि टाँसेको सूचना देखाउँछ । सूचनामा लेखिएको छ, 'मेरो किड्नी बिक्रीमा छ । कसैलाई चाहिए सम्पत्ति गर्नु । व्यवहार चलाउन गाहो भएकाले किड्नी बेच्न खोजेको । नेपाल सरकारसँग अनुरोध मलाई पटक पटक रोख्यौ अब मलाई मेरो किड्नी बेच्न नरोक्नु' ।

सडकको भित्तामा सेतो फोटोकपी पेपरमा सूचना लेखेर टाँसिएको छ । सडकमा प्राय जागिर, तालिम, अवसर यस्तै यस्तै लेखिएका सूचना देखिन्थे तर यो सूचना भने अलि फरक थियो । अचम्म ।

ती व्यक्तिले अश्वैकोलाई भन्छन्, 'यस्तो नचाहिने कुरा पनि बिक्री हुन्छ ?' त्यसमाथि पनि सडकमा बसेर । अश्वैकोले अर्को फिन्टिन्छ । के नचाहिने कुरा । 'यही किड्नी नपाएर मान्छेले अकामा ज्यान गुमाउनु परेको छ । किन्तमा मर्ने लागेको मान्छेलाई मैले बचाउँछु र म आफू पनि आनन्दले बाँच्न सक्छु भनेर किड्नी बेच्न राखेको हुँ ।

त्यो व्यक्तिले सडकमा बसेर किड्नी बेच्छु भन्ने अश्वैकोलाई भन्छन्, हेर्नुस् तपाईंले जे

गर्दै हुनुहुन्छ । त्यो गैरकानूनी हो नि ? किड्नी भनेको त बेच्न पाइने कुरै होइन । तपाईं त बुद्धिम बुद्धिमा सडकमा बसेर भित्तामा सूचेन टाँसेर वस्तु भएको छ ।

छाईदनुस् यस्तो कुरा, नेपालको कानून जसले बनाउँछ उसैले जानुन भन्ने सुन्न बाको छैन । कानून ऐन भनेको त सानाका लागि मात्र हो । ठूलाको देशे बेच्छु भन्दा हुने मैले मेरो भाको किड्नी बेचेर आफ्नो व्यवहार चलाउँछु भन्न नपाउने ? अस्त उता पूर्वतिर मान्छे, मान पाउनु पर्दछ । खुकुरिले काट भन्दै सार्वजनिक भाषण गरेको सुन्नुभएन ?

सिद्धदेववार जलाउँछ भन्न पाउने ! मैले मेरो शरीरको किड्नी बेच्छु भन्न नपाउने ? ती अश्वैको कुरा सुनेर ती व्यक्ति तीत छक्क पर्छन् । अनि फेरि सोध्छन्, होइन तपाईंलाई किड्नी नै चाहिँ किन बेच्न पर्यो ?

अश्वैकोले जवाफ दिइहाल्छ । हेर्नुस् अब मसँग भएको बेच्न मिल्ने र अरूलाई पनि काम लाग्ने भनेको यही एउटा किड्नी मात्र छ । त्यही भएर यही बेच्न बाटोमा बसेर कराइरहेको छु ।

शरीरको अंग नै बेच्न खोज्नु भो नि ? तपाईंलाई सुनाएर के काम ? किनै भए, तपाईंको कसैलाई आवश्यक छ भने मेरो किड्नी किन्नुस् नभएर मसँग अरू कुरा नगर्नुस् । अश्वैको अलि भौकिकन्छन् ।

व्यक्तिले अर्को कुरा खोतल थाले, त्यसो भए कसरी किनै त तपाईं किड्नी ? अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

अश्वैकोले भन्यो, 'जम्मा ४५ हजार ५०० भए म मेरो किड्नी बेच्छु । यति सस्तो ? ती व्यक्तिले फेरि सोसो । फेरि प्रश्न गरे ।

उसले जवाफ थियो, 'व्यापति' । अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

अश्वैकोले भन्यो, 'जम्मा ४५ हजार ५०० भए म मेरो किड्नी बेच्छु । यति सस्तो ? ती व्यक्तिले फेरि सोसो । फेरि प्रश्न गरे ।

उसले जवाफ थियो, 'व्यापति' । अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

अश्वैकोले भन्यो, 'जम्मा ४५ हजार ५०० भए म मेरो किड्नी बेच्छु । यति सस्तो ? ती व्यक्तिले फेरि सोसो । फेरि प्रश्न गरे ।

उसले जवाफ थियो, 'व्यापति' । अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

अश्वैकोले भन्यो, 'जम्मा ४५ हजार ५०० भए म मेरो किड्नी बेच्छु । यति सस्तो ? ती व्यक्तिले फेरि सोसो । फेरि प्रश्न गरे ।

उसले जवाफ थियो, 'व्यापति' । अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

अश्वैकोले भन्यो, 'जम्मा ४५ हजार ५०० भए म मेरो किड्नी बेच्छु । यति सस्तो ? ती व्यक्तिले फेरि सोसो । फेरि प्रश्न गरे ।

उसले जवाफ थियो, 'व्यापति' । अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

अश्वैकोले भन्यो, 'जम्मा ४५ हजार ५०० भए म मेरो किड्नी बेच्छु । यति सस्तो ? ती व्यक्तिले फेरि सोसो । फेरि प्रश्न गरे ।

उसले जवाफ थियो, 'व्यापति' । अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

अश्वैकोले भन्यो, 'जम्मा ४५ हजार ५०० भए म मेरो किड्नी बेच्छु । यति सस्तो ? ती व्यक्तिले फेरि सोसो । फेरि प्रश्न गरे ।

उसले जवाफ थियो, 'व्यापति' । अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

अश्वैकोले भन्यो, 'जम्मा ४५ हजार ५०० भए म मेरो किड्नी बेच्छु । यति सस्तो ? ती व्यक्तिले फेरि सोसो । फेरि प्रश्न गरे ।

उसले जवाफ थियो, 'व्यापति' । अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

अश्वैकोले भन्यो, 'जम्मा ४५ हजार ५०० भए म मेरो किड्नी बेच्छु । यति सस्तो ? ती व्यक्तिले फेरि सोसो । फेरि प्रश्न गरे ।

उसले जवाफ थियो, 'व्यापति' । अश्वैकोले भन्यो किच्छु मात्र भन्नुस् न अरू सबै म आफै व्यवस्था गरिहाल्छु । 'त्यसो भए किड्नीको कीत पैसा ?'

सम्पादक/प्रकाशक
Editor/Publisher

राजन कार्की
Rajan Karki

सह-सम्पादक
: शाश्वत शर्मा

बनबान प्रविधि
: रोशन कार्की

कानुनी सल्लाहकार
: शिवप्रसाद खिरेल

मुख्य व्यवस्थापक
: कृष्णकुमार कार्की

व्यवस्थापक
: दिलकुमार कार्की

मुद्रण
: तारा प्रिन्टर्स, कलंकी

गोरखा एक्सप्रेस साप्ताहिक
कामपा १५, कलंकी, काठमाडौं
मो. : ९८५१०२७०८९ फोन : ४३९२०८४
E-mail : rajan2012karki@yahoo.com
nepaltod@gmail.com
Online : www/nepaltoday.com.np

सम्पादकीय

अब प्रश्न उठ्यो राजतन्त्र कि गणतन्त्र ?

एकजना व्यक्तिले श्रावण गरेका विरोधी जुलुसमा जनताले साथ दिए । यही मौकामा पूर्वराजा नेपाल निर्माताको सालिक अनावरण गर्न भन्दा जाँदा मंसिर ९ गते एमालेको गड मर्नाएको विरोधमा लाखौं जनताले स्वागत र सत्कार गरे, राजा आउ देश बचाउ भन्ने नारा लगाए । यसको अर्थ पूर्वराजा १७ वर्षदेखि नागरिक जीवन यापन गरे पनि राजतन्त्र अर्को राजनीतिक शक्ति हो ।

प्रधानमन्त्री प्रचण्ड र कांग्रेसका महाधन्य राजा थापाले जितिसके चुनौती दिए पनि राजाजीदेखि भाषासम्म सत्तासीन दलको समूहले जनताको विरोधलाई थाम्न र थन सकेन । एउटा व्यक्तिको आन्दोलन रोक्न ७ हजार सुरक्षा चौक परिचालन गर्दासमेत सत्ताले विरोधलाई रोक्न र छेक्न सकेन । जनताको यो रूठताबाट बुझनुपर्ने हो, १७ वर्ष शासन गर्ने हामीले लोकलाई लोकतन्त्रको विश्वास दिलाउन सकिने । आफ्ना कमजोरी सुधारेर लोकलाई भरविश्वसनीयता कसरी लिन सकिन्छ भनेर छलफल गर्नुपर्ने हो । तर सत्तासीनहरू कसरी राजावादी, हिन्दुवादी, संघीयता विरोधीलाई ठगान लगाउन सकिन्छ भनेर संविधानप्रसन्न बाह्र खतन्त्रा समेत हनन गर्नातिर पो लागेको देखियो । उल्टो बाटो हिँडेर कता पुगिन्छ, आकाशतिर फेँकेर थुके त्यसको नतिजा के हुन्छ, लोकतन्त्र र अग्रगमनकारी साक्षिकहरूले बुझ्नुपर्ने हो । पन्चायत कसरी गयो, बहुदल कसरी बन्दाम भयो, लोकतन्त्रप्रति जनताले किन विश्वास गर्न सकेनन् ? किन किनारा लागेको राजतन्त्र जगाउन जनताले आवाज र सहभागिता बुल्न गर्न थाले भने नसोचेर निरंकुश हुनसक्ने सत्ता र टूला दल तथा अग्ला नेताहरू भन भन कुट्टो र बाउनेले हुनसक्ने देखिँदछ ।

जनताको असन्तोषका विषयमा संविधान गर्ने जिम्मेवारी सत्तासीन र प्रतिपक्षीको हो । जो संसदवादी छन्, जो लोकतन्त्रबाट विकास र समृद्धि चाहन्छन्, उत्तम व्यवस्था लोकतन्त्र हो भन्नुपर्छ, तिनले विधिको शासनलाई कुल्चदा जनतामा आक्रोश बढेको बुझ्नुपर्छ । जता पनि राजनीतिकरण गर्दा त्यसको नतिजा उल्टो आउनु पक्का थियो, सडकमा जनअसन्तोषको जुन बाढी उल्लिएको छ, त्यो त्यही उल्टो नतिजा हो । अब जनता जागेका छन्, अब जनताले विधिको शासन खोजे, जनउत्तरदायी नेतृत्वविना यो आक्रोश मत्पर होलाजस्तो छैन । श्रीलंकामा यस्तै भएकाले नेतृत्वलाई ज्यान जोगाउने घोषी भएको थियो । नेपालमा त्यो दिन टाढा छ जस्तो देखिँदैन । पूर्वराजालाई गाली गर्न सजिलो छ, चुनौती दिन सजिलो छ । तर नेतृत्वले अर्को चुनौती छैनन्, समस्या पूर्वराजा होइनन्, जनतामा बढेको असन्तुष्टि हो । जनताप्रतिको जवाफदेहिता नहुने नै मुख्य कारण हो ।

आज पूर्वराजा एउटा उदघाटन अथवा मन्दिर जाँदा जनता सलहजसरी सडकमा निस्कन्छन् भने पूर्वराजाले ली त भनेर सडकमा राजनीतिक रूपमै निस्किए भनेर यो सत्ता, यी नेता, यी पार्टीले जनताको भेल थाम्ने वा बाँध्न वन्ने हिम्मत र हैसियत राख्छन् ? पूर्वराजाले नागरिक स्वतन्त्रता र परम्परागत विरासतमाथि धानेर बस्दा नेतृत्वको यो वेताल छ, बोलाएको अभिव्यक्ति सुन्नमा आइरहेको छ भने पूर्वराजालाई नजिस्क्याउँदा र आफ्नो कर्तव्य पालनातिर लाग्दा बेश होला ।

एउटा राजावादी, हिन्दुवादी, जनताको आवाज बोक्नेको प्रतिवाद गर्न राज्यसंयन्त्र नै लगाउनुपर्छ भने, माइतघर बन्द, टेलिभिजनका कार्यक्रम बन्द, महिनासम्म ठाउँ ठाउँमा निषेधाज्ञा लगाउनुपर्छ भने यो सत्ता, यो पद्धति, यी नेता अलोकप्रिय भइसकेको प्रमाण हो । यस्तै अवस्थाका लागि लोकतन्त्र त्याएको हो भने योभन्दा निरंकुशता कम के हुनसक्छ ? एउटा सामान्य व्यवसायीको प्रतिवाद गर्न नसक्ने संसद, सत्ता, प्रतिपक्षीहरूले एकपटक आफ्नो हैसियतको आकलन र आउनसक्ने खतरा के कस्तो हो, कसका कारणले हो भनेर गम्भीर बहस गर्नु बेश हुनेछ ।

अब प्रश्न उठिसक्यो- राजतन्त्र कि गणतन्त्र ? संघीयताको खारेजी । हिन्दु अधिराज्यको पुनर्बहाली ? भ्रष्टाचारविरुद्ध कडा कारवाही । राजनीतिमा अपराधिकरणको अन्त्य ? यी सवालहरूको जवाफ खोज्न अघेर नगर्नु बुद्धिमानि हुनेछ ।

असफल नेतृत्वको सातो खाइदिए जनताले

विश्वको उत्कृष्ट व्यवस्था लोकतन्त्र नेपालमा असफल शिष्ट भएको छ । आमनागरिक लोकतन्त्रका सञ्चालकबाट बाक्ल भएर जनआक्रोशका साथ सडकमा उत्रिएका छन् । यो जनसलहलाई यी भ्रष्टाचारको दाग लागेकाहरूले रोक्नसक्ने छँट देखिँदैन । जनताको आक्रोश दिग्विदि बढ्दै छ, सत्तासीन र प्रतिपक्षी दुवैथर राज्यशक्तिको दुरुपयोग गरेर भ्रम छर्ने र जनतामाथि दमन गर्ने नीति अख्तियार गर्न थाल्नुले बदनामी हुन बढेको छ ।

राजा, हिन्दु अधिराज्य, संघीयताविरोध र जनजीविकाको प्रश्नसहितको आन्दोलनमा जनताले साथ दिएपछि जनयुद्धका नायकको हातमा रहेको सत्ता र उनका समर्थनमा रहेका १० दलहरूको सातोपुल्लो उड्यो । महिनादिनसम्म निषेधाज्ञा लगाउनु पर्ने अवस्था सिर्जना भयो काठमाडौं र ललितपुरमा । राजधानीको यो हालतले देशभरि कानुन व्यवस्था केही रहेनछ भन्ने बुझिएन ?

मंसिर ५ गतेदेखि महिनासम्म निषेधाज्ञा लगाइएको छ, सोही दिन नियुक्त भएका सर्वोच्च अदालत र उच्च अदालतका न्यायाधीशहरू पार्टीको कोठामा नियुक्त भएका छन् । पार्टीका न्यायाधीशले लोकतन्त्रा विधिको शासन चलाउने ? आश्चर्य बढेको छ । शासन र प्रशासन, न्यायव्यवस्थामा राजनीतिकरण, राजनीतिभित्र अपराधिकरणले सीमा नाघ्न थालेको छ । योभन्दा खेलाँची, अराजकता, सेटिङ्गन अरू के हुनसक्छ ?

जसरी सुनसरीदेखि सुर्खेतसम्म, बाँके देखि बर्दियासम्म जनताले राजतन्त्र चाहियो भनेर स्वागत र अभिनन्दन गरे, त्यसपछि भक्तपुर त सिङ्गेर उल्टियो राजतन्त्र चाहियो भनेर । काठमाडौं र ललितपुरका जनता पनि उल्टिए भने यो व्यवस्था नै उल्टिने भयो भनेर निषेधाज्ञा लगाउन सरकार बाध्य भयो ।

यी नेता र यो व्यवस्थामा जेजस्तो अराजकता, अराजनीति र अपराधिकरण भएको छ, त्यसप्रति जनताको विरोधबाट सरकार र टूला नेता आर्ति । यहीकारण निषेधाज्ञा लगाइएको हो । संविधान प्रदत्त शान्तिपूर्ण जुलुस निकाल्न पाउने व्यवस्था सरकारले छोस्त्यो । शान्ति व्यवस्था कायम गराउने लोकोपप्रता यो सरकार र टूला दलहरूसँग नभएको देखियो । धन्यको अब फन जोसोतडले धनिकन थाल्यो, गणतन्त्र नेपालमा राजतन्त्रको नारा भन टूलो खरले धनिकएपछि नेतृत्व तत्को सातोपुल्लो उड्न थालेको आभाष हुँदछ ।

राजतन्त्र फिर्ता आएको गणतन्त्र जिन्दगाबाद किन हुनसकेन । किन जनता गणतन्त्रसँग बाक्ल भए । किन जनताले बरू राजतन्त्र नै ठिक भन्न थाले । यो वर्तमान नेपालका सामु यत्न प्रश्न हो । ०६४ साल जेठ १५ गते केही पार्टी मिलेर गणतन्त्रको घोषणा गरे, यो घोषणा गरेको १७ वर्ष भइसक्यो, यो अवधिमा एक दिन पनि जनताले लोकतन्त्र जिन्दगाबाद भनेको सुनिन ।

अब त भक्तपुरमा जाँदा भक्तपुर सिङ्गेर उल्टिएर राजाको स्वागत गरेपछि ललितपुर र काठमाडौंका जनताले त्यसै गरी स्वागत गरे के होला ? यही भयबाट भयाक्रान्त भएर सत्ताधारीले कफसू

लगाएर भए पनि राजतन्त्रवादीलाई रोक्ने, राजा र जनताबीच समन्वय हुन नदिने रणनीति बनाएका छन् । सहमतिको बाटो छोडेर निरंकुश बाटो रोक्नु बुम्नेयाडको लक्षण हो ।

पूर्वराजा जता गए उतै राजतन्त्र जिन्दगाबाद भन्ने नारा धनिकन्छ, जनता उल्लिन्छन् । मंसिर ९ गते कामपामा जनताको भीड देखेहरू आश्चर्यमा परेका छन् । सबैको मुखमा अब राजतन्त्र फर्क्यो भन्ने छ ।

अर्को लोकतन्त्रवादीले आफ्नो अनुहार एनामा हेरेनन्- लोक किन भन्दछन् : राजतन्त्र जिन्दगाबाद ? बुझ्नेन । लोक किन भन्दैनन् : लोकतन्त्र जिन्दगाबाद ? यति पनि नबुझ्ने बुझ्न नचाहेन, लोकतन्त्रवादी ?

अर्थात् लोकतन्त्र र लोकनेता असफल भए । धिनले व्यवस्थालाई अपराधिकरण गरेर राजनीतिको बदनाम गरे । यसकारण जनताले विरोधमा उत्रनु परेको हो ।

हुन त गणको गणमतको बलमा गणतन्त्र घोषणा भएको थिएन । यसरी घोषणा गर्दा विधि अपनाइएन, जनतालाई सोधिएन र बलात् घोषणा गरियो । जनजीवन र संस्कारको रूपमा स्थापित राजतन्त्रलाई केही नेताहरूले घोषणा गरे पनि यो घोषणाको वैधानिकतामाथि प्रश्न उठिरहेको छ र यही प्रश्नलाई जनताको राजतन्त्र जिन्दगाबाद भन्ने अर्धमनले राष्ट्रिय महत्त्वको विषय बनाइरहेका छन् । राजतन्त्र पनि राजनीतिक शक्ति हो, यसलाई निषेध र विभेद नगर भन्ने खबरदारी गरिरहेको देखिन्छ ।

धिनले गणतन्त्र चलाउन सकेनन्, नसकेपछि राजतन्त्र जिन्दगाबादको नारा धनिकन् स्वभाविक हो । यतिबेला पूर्वराजाभन्दा लोकप्रिय कुनै नेता नै छैनन् ।

स्थिति यतिबेला भयावह छ कि कुनै पनि नेता बिना सुरक्षाभूमि जनतामाथि जानसक्ने साहस नै गर्न सक्दैनन् । पूर्वराजा मन्दिर गए मन्दिरमै, बाटोमा देखे बाटोमै, दसैको जत्का होस् कि कुनै स्थानको भ्रमण । जनसूक्ष्म अबरममा पनि 'राजतन्त्र जिन्दगाबाद'को नारा धनिकन्छ । विदेशी दबाव र केही राजनीतिक दलको सर्वसत्तावादले राजतन्त्रलाई खोज्न गरे पनि जनमतले राजतन्त्रलाई सतितासलका रूपमा उखाडेरहेको छ । महाकालीदेखि भाषासम्म, हिमालदेखि तराईसम्म, पहाडदेखि गाउँका कन्दरासम्म राजतन्त्र चाहियो, हिन्दुराष्ट्र हुनुपर्छ भन्ने आवाज बुल्न उठिरहेको छ ।

यस्तो बातावरण देखेपछि विश्लेषकहरू भन्छन्- निश्चित रूपमा राजतन्त्र जिवित छ, गणतन्त्र जन्मेको छैन, गणतन्त्र जनजीवनमा घुल्लि नसक्ने रसायन बन्यो । यो यथाथं हो । यो सत्यभित्रको रहस्य भनेको नेताहरू देशवादी होइनन्, स्वायत्तवादी रहेछन् भन्ने हो । अझै रूपमा घोषणा गरेको लोकतन्त्रले वैधानिकरण आएको छैन ।

लोकतन्त्र क्षययोगीकै टाँसिदै जाँदो छ । अब जनताले श्रीलंकामा जस्तो जनाक्रोश सडकमा निस्क्यो भने बाक्ल भने वर्तमानका कुनै नेता पनि नभारी बाँच्न सक्नेछैनन् । इतिहास साक्षी छ- भाषा जोर सिमलका जुताव्यापारीबाट राजनीतिमा गिरिजा कोरेसमा प्रवेश गरेका र संविधानसभाको चुनाव हारेका कांग्रेसी कृष्णसाद सिटौलले संविधानसभामा पेश गरेको प्रस्ताव बिना छलफल गणतन्त्र पारित भएको घोषणा कति खोक्रो र अलोकतान्त्रिक रहेछ भन्ने आज स्पष्ट भइसकेको छ । गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्षताको घोषणाहरू अवैध थिए, वैध शासनको मत आमनागरिकको छ ।

राजन कार्की

जनआन्दोलनको मुख्य माग भनेको निरंकुशताको अन्त्य, प्रजातन्त्रको ग्यारेन्टी र विधिको शासन थियो । २०६३ साल वैशाख ११ गते राजाले मेरेको संसदलाई फुसलत गरेर ब्यालाइदिएपछि त्यही संसदको मृतले राजाका अधिकार कटौती गरिदियो, संविधान संशोधन गरेर माओवादीलाई एमालेसहको सम्मान दियो र त्यही संसदले अन्तरिम संविधान निर्माण गरेर ०६४ साल चैत २८ गते संविधानसभाको निर्वाचन गरेको थियो । त्यो निर्वाचनले न संविधान दियो, न राजनीतिक सकटको समाधान गर्न सको । दोस्रो संविधानसभाले जबरजस्ती गणतन्त्र घोषणा गरेको हो, जसअनुसार ०७२ सालमा आएर संविधान जारी हुनसक्यो । त्यो संविधानअनुसार ०७४ र ०७९ मा दुईपटक आबधिक निर्वाचन भयो, यी दुवै निर्वाचनले देशको सार्वभौमिकता, सत्ताधीनता र स्वतन्त्रताको रक्षा गर्न सकेन । यी दुवै निर्वाचनपछि भ्रष्टाचार र कृषासनमात्र भयो । राजनीतिको अपराधिकरण गरियो । जनता राष्ट्र हो, राष्ट्रवाद हो भन्ने लोकतन्त्रवादीले कहिले पनि भाल्नुसक्नु पर्नेन । मुख्य समस्या नै यही हो ।

यसकारण राजतन्त्र र हिन्दुराष्ट्र जिन्दगाबाद भनेर देशव्यापी रूपमा धनिकएको जनआन्दोलनलाई राजनीतिक दलहरूले उपेक्षा नगर्नु । लोकतन्त्रमा लोकआवाजलाई नसुन्ने शक्ति सही राजनीतिक नेतृत्व हुनसक्दैन । समय छ, सत्य आत्मसात गर्नु । टूलो दुर्घटना टर्न सक्छ, राजनीति मूलधारमा आउन सक्छ । विधिको शासन स्थापित हुनसक्छ ।

लोकतन्त्र लोकतन्त्र भनेर चिन्नुपर्ने नेताहरूमा लोकतन्त्रप्रति न मर्यादा देखियो, न गरिमा वा माहिरता । लोकतन्त्रमा हुनै पर्ने जनताप्रति जिम्मेवारी र मुलुकप्रतिको इमान्दारितासमेत शून्य छ । लोकतन्त्र गज्जडी गफ, भ्रमभरो र सपना देखाउने भाषणमा सिमित हुनुपर्नेको छ । लोकतन्त्र हाँकेने लोकनेता कोही बन्न सक्दैन । लोकतन्त्र राम्रो विनाको माहुरीको भुनभुनाहट बन्न पुग्यो छ ।

भनिन्छ, लोकतन्त्र भनेको टाउकोको गन्ने व्यवस्था हो । यदि यही सही हो भने राजाका पदमा उठेका टाउका र जागरण हेर्नु । हिन्दूधर्म र सैवधानिक राजतन्त्र चाहिँदछ कि चाहिँदैन भनेर जनमत गर्ने हो भने लोकतन्त्र आवरणको सिपिङकेटले गरेको गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्षताको निर्णय बालुवाको मल सारिदिनु हुनेछ । सलहजसरी नेपालको भण्डा बोकेर उठेका जनताका हातहरूले नै नेताहरूलाई अस्वीकार गरिसकेको छ । जनताले विधिको शासनसहितको लोकतन्त्र खोजेका छन् । भ्रष्टाचारमा रमाउने लोकतन्त्र होइन ।

यसकारण विजहहरूको निष्कर्ष छ : सहमतिको विकल्प छैन । सहमतिमा नेपाल र नेपालका राजनीतिक भाविय सुनिश्चत हुनेछ । रूजबेल्ले भनेका छन्- प्रजातन्त्रमा मतदाता नै निर्णायक शासक हुन् । यति बुक्ने नेपालको राजतन्त्रदेखि राजनीतिक संकषण सुल्किन सक्छ ।

चिन्ता चर्का भएपले फोहर छोड्दैमा त्यसको दुर्गन्ध छोडिँदैन । १७ वर्षको भ्रष्ट, अनैतिक, अपराधिकरणमा लिप्त भएको राजनीतिक दुर्गन्धले शासन व्यवस्था र समाज अस्तव्यस्त भइसकेको छ । यो अस्तव्यस्तताको निदान जनआवाज सुनेर र त्यसलाई संशोधन गरेर गर्न सकिन्छ । भनिन्छ, असक्षम, अकर्मण्य र आफूले आफैलाई हार्दितहरू जीवनमा अनेकपटक मर्दन् । यतिखेर शीर्ष दलहरू यस्तै 'राजनीतिक मृत्यु'मा जीवन खोजिरहेका छन् । यिनले विवेका छन्- जीवनमा जिवन्तता खोज्नुपर्छ । राजाले दिएको संसद र जनताले त्याएको परिवर्तनमा देशको सार्वभौमिकता, सत्ताधीनता र स्वतन्त्रताको रक्षा गर्न सकेन । यी दुवै निर्वाचनपछि भ्रष्टाचार र कृषासनमात्र भयो । राजनीतिको अपराधिकरण गरियो । जनता राष्ट्र हो, राष्ट्रवाद हो भन्ने लोकतन्त्रवादीले कहिले पनि भाल्नुसक्नु पर्नेन । मुख्य समस्या नै यही हो ।

यसकारण राजतन्त्र र हिन्दुराष्ट्र जिन्दगाबाद भनेर देशव्यापी रूपमा धनिकएको जनआन्दोलनलाई राजनीतिक दलहरूले उपेक्षा नगर्नु । लोकतन्त्रमा लोकआवाजलाई नसुन्ने शक्ति सही राजनीतिक नेतृत्व हुनसक्दैन । समय छ, सत्य आत्मसात गर्नु । टूलो दुर्घटना टर्न सक्छ, राजनीति मूलधारमा आउन सक्छ । विधिको शासन स्थापित हुनसक्छ ।

लोकतन्त्र लोकतन्त्र भनेर चिन्नुपर्ने नेताहरूमा लोकतन्त्रप्रति न मर्यादा देखियो, न गरिमा वा माहिरता । लोकतन्त्रमा हुनै पर्ने जनताप्रति जिम्मेवारी र मुलुकप्रतिको इमान्दारितासमेत शून्य छ । लोकतन्त्र गज्जडी गफ, भ्रमभरो र सपना देखाउने भाषणमा सिमित हुनुपर्नेको छ । लोकतन्त्र हाँकेने लोकनेता कोही बन्न सक्दैन । लोकतन्त्र राम्रो विनाको माहुरीको भुनभुनाहट बन्न पुग्यो छ ।

भनिन्छ, लोकतन्त्र भनेको टाउकोको गन्ने व्यवस्था हो । यदि यही सही हो भने राजाका पदमा उठेका टाउका र जागरण हेर्नु । हिन्दूधर्म र सैवधानिक राजतन्त्र चाहिँदछ कि चाहिँदैन भनेर जनमत गर्ने हो भने लोकतन्त्र आवरणको सिपिङकेटले गरेको गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्षताको निर्णय बालुवाको मल सारिदिनु हुनेछ । सलहजसरी नेपालको भण्डा बोकेर उठेका जनताका हातहरूले नै नेताहरूलाई अस्वीकार गरिसकेको छ । जनताले विधिको शासनसहितको लोकतन्त्र खोजेका छन् । भ्रष्टाचारमा रमाउने लोकतन्त्र होइन ।

यसकारण राजतन्त्र र हिन्दुराष्ट्र जिन्दगाबाद भनेर देशव्यापी रूपमा धनिकएको जनआन्दोलनलाई राजनीतिक दलहरूले उपेक्षा नगर्नु । लोकतन्त्रमा लोकआवाजलाई नसुन्ने शक्ति सही राजनीतिक नेतृत्व हुनसक्दैन । समय छ, सत्य आत्मसात गर्नु । टूलो दुर्घटना टर्न सक्छ, राजनीति मूलधारमा आउन सक्छ । विधिको शासन स्थापित हुनसक्छ ।

लोकतन्त्र लोकतन्त्र भनेर चिन्नुपर्ने नेताहरूमा लोकतन्त्रप्रति न मर्यादा देखियो, न गरिमा वा माहिरता । लोकतन्त्रमा हुनै पर्ने जनताप्रति जिम्मेवारी र मुलुकप्रतिको इमान्दारितासमेत शून्य छ । लोकतन्त्र गज्जडी गफ, भ्रमभरो र सपना देखाउने भाषणमा सिमित हुनुपर्नेको छ । लोकतन्त्र हाँकेने लोकनेता कोही बन्न सक्दैन । लोकतन्त्र राम्रो विनाको माहुरीको भुनभुनाहट बन्न पुग्यो छ ।

भनिन्छ, लोकतन्त्र भनेको टाउकोको गन्ने व्यवस्था हो । यदि यही सही हो भने राजाका पदमा उठेका टाउका र जागरण हेर्नु । हिन्दूधर्म र सैवधानिक राजतन्त्र चाहिँदछ कि चाहिँदैन भनेर जनमत गर्ने हो भने लोकतन्त्र आवरणको सिपिङकेटले गरेको गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्षताको निर्णय बालुवाको मल सारिदिनु हुनेछ । सलहजसरी नेपालको भण्डा बोकेर उठेका जनताका हातहरूले नै नेताहरूलाई अस्वीकार गरिसकेको छ । जनताले विधिको शासनसहितको लोकतन्त्र खोजेका छन् । भ्रष्टाचारमा रमाउने लोकतन्त्र होइन ।

यसकारण राजतन्त्र र हिन्दुराष्ट्र जिन्दगाबाद भनेर देशव्यापी रूपमा धनिकएको जनआन्दोलनलाई राजनीतिक दलहरूले उपेक्षा नगर्नु । लोकतन्त्रमा लोकआवाजलाई नसुन्ने शक्ति सही राजनीतिक नेतृत्व हुनसक्दैन । समय छ, सत्य आत्मसात गर्नु । टूलो दुर्घटना टर्न सक्छ, राजनीति मूलधारमा आउन सक्छ । विधिको शासन स्थापित हुनसक्छ ।

लोकतन्त्र लोकतन्त्र भनेर चिन्नुपर्ने नेताहरूमा लोकतन्त्रप्रति न मर्यादा देखियो, न गरिमा वा माहिरता । लोकतन्त्रमा हुनै पर्ने जनताप्रति जिम्मेवारी र मुलुकप्रतिको इमान्दारितासमेत शून्य छ । लोकतन्त्र गज्जडी गफ, भ्रमभरो र सपना देखाउने भाषणमा सिमित हुनुपर्नेको छ । लोकतन्त्र हाँकेने लोकनेता कोही बन्न सक्दैन । लोकतन्त्र राम्रो विनाको माहुरीको भुनभुनाहट बन्न पुग्यो छ ।

भनिन्छ, लोकतन्त्र भनेको टाउकोको गन्ने व्यवस्था हो । यदि यही सही हो भने राजाका पदमा उठेका टाउका र जागरण हेर्नु । हिन्दूधर्म र सैवधानिक राजतन्त्र चाहिँदछ कि चाहिँदैन भनेर जनमत गर्ने हो भने लोकतन्त्र आवरणको सिपिङकेटले गरेको गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्षताको निर्णय बालुवाको मल सारिदिनु हुनेछ । सलहजसरी नेपालको भण्डा बोकेर उठेका जनताका हातहरूले नै नेताहरूलाई अस्वीकार गरिसकेको छ । जनताले विधिको शासनसहितको लोकतन्त्र खोजेका छन् । भ्रष्टाचारमा रमाउने लोकतन्त्र होइन ।

यसकारण राजतन्त्र र हिन्दुराष्ट्र जिन्दगाबाद भनेर देशव्यापी रूपमा धनिकएको जनआन्दोलनलाई राजनीतिक दलहरूले उपेक्षा नगर्नु । लोकतन्त्रमा लोकआवाजलाई नसुन्ने शक्ति सही राजनीतिक नेतृत्व हुनसक्दैन । समय छ, सत्य आत्मसात गर्नु । टूलो दुर्घटना टर्न सक्छ, राजनीति मूलधारमा आउन सक्छ । विधिको शासन स्थापित हुनसक्छ ।

लोकतन्त्र लोकतन्त्र भनेर चिन्नुपर्ने नेताहरूमा लोकतन्त्रप्रति न मर्यादा देखियो, न गरिमा वा माहिरता । लोकतन्त्रमा हुनै पर्ने जनताप्रति जिम्मेवारी र मुलुकप्रतिको इमान्दारितासमेत शून्य छ । लोकतन्त्र गज्जडी गफ, भ्रमभरो र सपना देखाउने भाषणमा सिमित हुनुपर्नेको छ । लोकतन्त्र हाँकेने लोकनेता कोही बन्न सक्दैन । लोकतन्त्र राम्रो विनाको माहुरीको भुनभुनाहट बन्न पुग्यो छ ।

EXCITING, INTERESTING & REWARDING Academic Degree for you to choose from

ADMISSION OPEN

BIT BBA

BBA SPECIALIZATIONS: EVENTS & TOURISM MANAGEMENT, DIGITAL, BUSINESS MANAGEMENT

Information College Pokhara

म भित्रको मको निचोड हेर्दा

- उपेन्द्र प्रेमी

‘आत्म तोड जीवनको अर्को मोड हो । जोईदे-जोईदे, तुनै-तानिदे र चूईदे जाँदा जीवन प्रजोडबाट प्रतोडतर्फ चढ्दै जान्छ । जन्म चरण, यौवन प्रणय, संलग्न, पुत्र पोषाणिको संलग्न एकपछि अनेक, अनेकबाट एक बन्दै जाँदा त्यो ‘म’ कता-कता आत्म तोडमा आउँछ । यहाँका यावत नीतिगत, मन, सन्धन सबै निस्सार हुन्छन् । अनि ‘असार खलु संसार’ भै लान थाल्छ । सुष्टि, उदय, लीला वर्णन, महात्म्य र पछि विनाश, ध्वस्त, विलय र फेरि अर्को प्रलय पछिको लय, यही न यो भाव सागरभित्रका रूप, प्रतिरूप, विषय, प्रतिविम्ब हुँदा रहेछन् । त्यो ‘म’ लाई लाइन्छ के हो त यो दुनियाँको सारमात्र । ऊ उसको मर्मभरि परेरी यो ठोस समाधान, सङ्कटमोचन र मूल निचोड भन्ने खालको कुनै त्यस्तो जोड घटाउ देखिन ।

तर्ममै, त शस्त्र शास्त्रले, न पात्रले, न संसाधन र अलंकारले, न त भोग, उपयोग र प्रयोगले, न शिक्षा दीक्षाले, न नीति र राजनीतिले, केहीले पनि यो रहस्यमय सांसारिक जञ्जालको छेउ टुप्पो र भेट गराउँ भन्दैनन् ऊ । जन्म, देहलोक, लौकिक बन्धनवाह, वाधेन र मृत्यु सबै भोग्दछ, देख्दछ र हेर्दछ ऊ । यो र रहस्यमय, तामपय, व्यधिमय दुनियाँको निचोड निकाल्न साधनामय पनि हुन खोज्दछ ऊ । तर सबैतिरको सोच, विचार

कवि शिरोमणि लेखनाथ पौडेलको कवितामा-

‘कहाँ छ जानु, कुन साथ ली कन, तलाई मालुम छ कि यो कुरा मन’ लाई मनन गर्दै त्यो ‘म’ पनि आफ्नो कतामा त्यस्तै प्रश्न गर्न पुग्दछ ।

जीवनको समस्या र समाधान दुवै ‘म’ नै हो । मान्छे समस्याको कारण र दोष अर्कामा देख्छ, छोट र चोट अर्कालाई दिन्छ तर त्यसको जड ऊ आफैँ हुन्छ । अनि मान्छे आफ्नो हीनता, दीनता र अपूर्ति, अपराधिताका अवस्थाको आशय आफूभन्दा बाहिरको अरु कसैमा वगेर विसाउँछ । वस्तुतः त्यो हुँदै होइन । मान्छेको समाधान, मान्छे आफैँ हो । जीवनका हर क्षण, हर अवस्था र हर अवसरबाट गुञ्जन पर्ने मूल पात्र ऊ आफैँ हो । आफ्नो धारक, कारक निर्धारक र परिपोषक पनि सिइँउँ ऊ आफैँ हो ।

यस खालका वास्तविक भई प्रतीत हुने चिन्तन प्रवाह पनि त्यो ‘म’ मा निरन्तर पैदा हुँदैजाँदा हो, समाधान आफू-आफू इतरको सन्तान, सहयोग, भ्रमेय अवश्य चाहिन्छ तर त्यसको पनि भरपूर सपोषक तथा संयोजक व्यक्ति स्वयं हुन्छ । जसमम जीवन रहन्छ त्यो जीवित पात्रभित्रको ‘म’ पनि उतिकै सक्रिय रहन्छ । संकिपात, ध्यान संघ, लाभ स्वर्गेर स्वयम्मा भावले गर्दै जानुपर्छ । हेर्दै, देख्दै, गर्दै र गुनै जाँदा खुलस्त हुँदै जान्छ भन्ने खालको निचोड निकाल्छ ऊ ।

जीव, जन्तु र भागवतको विषयमा मान हेर्न, जहाँ अनेक शक्ति, अनेक रेशन र अनेक मान्यताका विविध मत एवं व्याख्याहरू छन् । वैदिक, दैविक र लौकिक अर्न्तर्भावमा विशिष्टता राख्ने वेदान्ताचार्य विद्वान व्यक्तित्व रामचन्द्र

नेताहरू विदेशी षडयन्त्रमा रमाउँदा

सुरेश कुमार पाण्डे-

हाम्रो देशलाई सुडान, फिजी, सिक्किम जस्तै बनाउने षडयन्त्रमा बाहिरका कुनै शक्ति लाग्नेपरेका छैन । यो देशमा बहुदलीय व्यवस्था आए देखी नत देशभित्र विकास हुनदिन्छन् न कुनै राष्ट्रिय पुँजीपति वा देशाभिन्न केही गर्छु भनेर अटि राखेरहुलाई सहयोग गर्दछन् ।

देशको नामोनिसान सखाफ पार्ने उदरघले नै देशभित्र चोर ढोकाबाट सघीयता घुसाएका हुन भन्ने कुरा पुष्टी हुँदै आएको छ तर पनि खोरज गर्नेबारे कसैलाई पनि तालो लाग्दैन किन ?

संसदमा पुगेमा नेताहरू जेउँझसोले एक्साएकसै त्यस्कोबारेमा भन्दा देशको निर्मित बोफ, खर्चिन्ने, सङ्ग्रहितले देशमा विकासमा बाधा उपर्यन गरेको आदि कुराहरू गर्छन् तर संसदमा त्यसलाई खोरज गर्ने कसैले प्रस्ताव नै राख्दैन । संसदको भित्र र बाहिर राजभो कोषक सङ्ग्रहालयलाई लिएर कसैले पनि सक्त आवाज उठाउँदैन । किन ? यसबारेमा छलफल हुनुपर्छ । जुन विषयले देश र देशका जनतालाई फाइदा पुराउँदैन त्यो विषयमाथि संसदमा छलफल हुँदैन भने जरूर संसर्वाभित्र विदेशका दलालहरू भरिएको छ भन्ने बुझ्न गाह्रो पर्दैन ।

अहिलेसम्म ठुला दलालका नेताहरू वा सरकारको तर्फबाट वा प्रतिपक्षको तर्फबाट विकासका मुद्दाहरू दर्ता गरेर त्यसमा छलफल भएको सुनिँदैन । विदेशमा जाने युवाहरूको बारेमा कुनै छलफल छैन । युवाहरूलाई देशभित्र रोजगार दिने, देशभित्र ससाना सरकारी कम्पनी खोल्नेबारे अहिले के छलफल हुन । बरु देशमा भएका उद्योगहरूलाई कि त बन्द गरियो कि भने नीजीकरणको हातमा दिइयो ।

दुर्गा प्रसाई जस्तालाई जन्माउने र राजनीतिमा लतान कि पनि उनै विदेशी दलालहरूकै योजना हुनुपर्छ । विगतमा कतिपयले आत्माहत्या पनि गरेर सरकारको व्यवहारको बारेमा रोस जताएका थिए । कसैलाई ज्यानभन्दा प्यारो अरु हुँदैन होला । जब सबै निकासहरूमा तालाबान्छ त्यसपछि ऊ मार्न र मर्नमा उत्रिन्छ ।

विदेशीहरूले यो देशमा विकास भए हुँदोहोला भन्दैनन् । नागरिक सुविधा पाए हुनेथ्यो भन्दैनन् । नेपाल हाम्रो मण्डी र जनता हाम्रो गुलाम भए हुनेथ्यो भनेर भन्छन् । विस्तारवाद र साम्राज्यवादले नेपाललाई स्वार्थ अन्तुष ढाड्दै लगेको हो ।

दुर्गा प्रसाईले आफ्नो स्वार्थ पुरागान एमाओवादी कहिले एमाले हुँदै अहिले उनि राजवादी हिन्दुवादी, सघीयता विरोधी बनेका छन् । चारैतिर आफू अण्णमा डुबेपछि अन्तिम पढावामा उनि राजाको शरणमा पुगेका छन् । राजाले कयौँलाई विचार्बिचमा उक्साएर आफ्नो गुमेको राषाट्ट हाँसल गर्ने प्रयत्न गर्दै आएको बुझिन्छ ।

त्यही क्रममा अहिले दुर्गा प्रसाई पीडित जनताका नेता बनेका छन् । अहिले एकसाथी शताब्दीमा धोर्ता रुपमा राजतन्त्र पुर्णजीवत सकना नखुन । राजाले नबुझेका होइनन् । त्यसैले उल्टिहरू संग एउटा हतियार के छ भने धर्मनिरपेक्षको डाँउमा हिन्दू अधिराज्यको वकासत गर्नु हो ।

हिजो देशभित्र एकमात्र हिंदुराज्य भएको भनेर नेपाललाई चिनाइएको थियो । त्यसकारणले देशका जनतालाई यो फर्मलाई काफी हदसम्म गुमराह गर्न सकिन्छ भन्ने उनिहरूलाई लाग्छ । त्यो हिन्दू अधिराज्यको नाराले उनिहरूलाई आर्थिक कमी पनि हुनदिने छैन किनकि यो नारालाई भारत र विश्व हिन्दू परिषदले साथ दिनेछ ।

अहिले दुर्गा प्रसाईको आन्दोलन केवल दुर्गा प्रसाईको मात्र होइन । तौ तामाम राजावादी र हिन्दूवादीहरूको संयुक्त आन्दोलन हो भनेर बुझ्नुपर्छ । एउटा देशमा सबै धर्मको सम्मान हुनुपर्छ । दुर्गा प्रसाई जस्ताको जन्म राज्यव्यवस्थाले नै गरेको हो । आमनागरिक आचरणपूर्ण तरिकाले किन सडकमा उत्रिए, विषय गम्भीर छ ।

हाम्रो देशका जनताले उनिहरूको जहानीमा राज्य व्यवस्था १०४ वर्ष सम्म भोगेका थिए । राजाको निरंकुश व्यवस्था तिन दशक भन्दा बढी अवधी सम्म भोगेका हुन् । बहुदलको ३४ वर्ष र लोकतन्त्रको १७ बर्षले राणा र राजतन्त्रको विरोधलाई माथ गरिएको छ । राजतन्त्र उलाउँछ वा नउठाउँछ, लोकतन्त्र लोकप्रति जिम्मेवार नभएको निश्चित हो । वर्तमान राजनीति दलहरूको गैँझगिमेवारे व्यवहारले देशलाई सिक्किमकरण गर्नसक्नेछ । राजनीति गलत पार्टी संगठन वा व्यक्तीको हातमा गयो भने देशलाई सन्धन पार्ने कति बेर लाग्दैन । चिन्ता यही छ ।

यो देशको राजनैतिक गतिविधि अराजक सैलीको बन्दै आएको देखिन्छ । यहाँ अतिरिञ्जित र उग्र नाराहरू लगाउनेहरूले भिड जुटाउन सक्छन् भन्ने कुरा कसैबाट पनि लुकेको छैन । हिजो माओवादीको वार्गेण्ड यस्तै प्रकारको हुन्थ्यो । त्यो मात्र होइन चुनावको सेरफेरोमा एमाओवादीले आजपनि त्यस्तो वार्गेण्ड गर्नेछ । त्यही प्रकारले अहिले दुर्गा प्रसाईको भाषणमा सुनिएको छ । अब नेताहरूलाई जहाँ भेट्छो उहाँ घेरी, सतारी जस्ता गैर जिम्मेवार अतिरिञ्जित र उग्रकाकार किवारले देशमा कसैको पनि भलो हुँदैन । यद्यपि सत्ताबन्ध र प्रतिपक्षीको आचरण र भाषण पनि संयमित र सभ्य सुनिन छाडेको छ । जता जो मरेपनि यही देशको नागरिकहरू नै मारिने हुन, अहिले सबै देशवासीले यो कुरा बुझ्नुपर्दछ । सडकमा जानेभन्दा संसद र सत्तामा बस्नका लागि देशभक्त हुनुपर्छ । असभ्यपन हेरक दलभित्र पनिआएको छ । भीमदत्त पन्तको सालिक राप्रपाका कार्यकर्ताले तोडफोड गरेको समाचार छ । साथै दुर्गा प्रसाईलाई धरमै बुनेको समाचार छ । महिलामाथि अत्याचार भएका छन् । प्रदर्शनकारीहरू गिरफ्तार गरिएको समाचार छ । यसरी देशमा लगातार हुने अराजक प्रकारका गतिविधीहरूलाई कुनै विदेशी षडयन्त्रले नै प्रोत्साहन दिएको हुनुपर्छ र त्यापित राजनीतिक दलहरूको सफलता सवको मुख्य कारण हुनसक्छ ।

देशको राजनीतिक पार्टीले त्यस्तो आन्दोलनको विरोध गर्नुपर्छ । हिजो राजतन्त्र फाल्नालाई हजारौँ सहिद भएका पनि यही देशका जनता हुन । सहिदको रगत सुकि नसक्यै आज सहिदहरू विहानमाथी उनिहरूको अपमान हुन्छ भने कुनै पनि गणतन्त्रका शक्ती चुपचापले बस्नुहुन । तर स्थिति गणतन्त्रविरुद्ध जाँदै देखिन्छ ।

अहिले राजतन्त्रको कल्पना समेत गर्नु असम्भैधानिक देश र जनताको विरुद्ध हो । निर्वाचनमा बहुमतसहित सचिवाकाको संशान, जनविद्रोह, सैनिक कू, विदेशी हस्तक्षेपबिना राजतन्त्र आउन मुस्किल छ । यद्यपि मुद्दा उठेको छ । जनआक्रोश रोस्तका लागि यी दलहरूले बरु विदेशीको षडयन्त्रमा भित्रिएको सङ्घियता खारेज गर्ने र देशमा विकास गर्ने हिम्मत गर्नुपर्छ । छ हिम्मत यी लोकतन्त्रविरुद्धका ?

दूरसञ्चार उपभोक्ताहरूसँग सम्बन्धित गुनासो दर्ता गर्ने सम्बन्धी सूचना !

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण, उपभोक्ता हित संरक्षण शाखा, जमल, काठमाडौँ, नेपाल।

पो.ब.नं.: १७५४

फोन: +९७७-१-४३४४४७४, ४३४४७१७, ४३४४६४४

फ्याक्स: +९७७-१-४३४४२४०

इमेल: ntra@nta.gov.np, nta@nta.gov.np, वेबसाइट: www.nta.gov.np

कथाकार गायत्रीकुमार चापागाईंको डिभोर्स पार्टी नामक कथासङ्ग्रह मेरो हात परेको छ । यसभन्दा अगाडि उनको काव्य वाटिका कवितासङ्ग्रह, चर्किएको घर कथासङ्ग्रह, मूलपानी निवन्धसङ्ग्रह, तुर्बालाले ढाकेको मन कवितासङ्ग्रह प्रकाशित भैसकेका छन् । भूकम्पका कथा-व्याखार १, भूकम्पका कथा-व्याखार २, बुद्धाश्रम, अधीवार उक्नेका फूलहरू, दुर्घसन, असामको कथा लगातार विभिन्न शीर्षकका विसवटा कथाहरू समावेश गरिएका छन् । यस कथासङ्ग्रहभित्रको भूकम्पका कथा-व्याखार १ शीर्षकको पहिलो कथामा मोवाबल फोनले काम नगरे पनि एफ.एम. वाट खबर भने टिप्ने छ । टि.भि. हेर्न जाने कोठासम्म पुग्न कसैको हिम्मत छैन । कति ठाउँमा त बिजुलीका ध्वमा ढलेर हाहाकार छ । पत्रकारहरू सडकबाट प्रशरण गर्दै यो वेहालको खबर लिदिन्छन् भनिएको छ ।

कथाहरू समासमयिक विषयवस्तुमा आधारित छन् । समाजमा भएका विकृति विसङ्गतिलाई सूक्ष्म विश्लेषण गरी सुधारतर्फ लैजान सन्देश प्रदान गरिएका छन् । कथाहरू पढ्दा मनलाई भकभक्याउँ रहन्छन् । मस्तिष्कलाई सचेत गराइरहन्छन् । सरल भाषा, मिठो शैली र सललतकै रहनले चिन्ताका कथाहरूलाई आजको कथा बन्न सफल छ । लेखनको विषयमा कथाकारलाई जुन घटनाले छुन्छ उनले त्यसलाई टिप्छन् र आफ्नै शैलीमा ढाल्छन् । सम्भवतः त्यसैले पनि आदर्शवादी

कथाहरू नै जन्मन पुग्छन् । कथावस्तु र पात्रहरूको प्रस्तुतीको पृष्ठभूमि यथार्थवादी हुन नसकेर आदर्शवादी नै बढी रहेका छन् ।

हामीलाई पीडित र सन्धस्त परेको प्राकृतिक प्रकोप भूकम्पको कारुणिक चित्र भूकम्पको कथा-व्याखार १ र २ मा पढ्न सकिन्छ । जहाँ भूकम्प पछिल्ले आहत पात्रहरूको कथा व्याख्या छ जुन हामीले देख्यौं पनि, देख्नौं पनि । ती घटनाहरूलाई कथाकार चापागाईंले आफ्नो कथामा सचित्र देखाएका छन् । जहाँ मर्म छ, अंसु छ । सन्तान भार पनि जीवनको उत्तराईमा बूढबुढाले भोल्नुपर्ने निवर्तको विषय छ ।

प्रवासीएका नेपालीहरूका सधैँपको कथा हो असामको कथा । वसां गए कर्मसंगै, नेपाल गए कपालसंगै भनेकै सोभो साप्ता मान्छेहरू जहाँ पनि उगिन्छन् । यस्तै सन्देश बोकेको छ प्रस्तुत कथाले । हामी आफ्ना मौलिक संस्कार र सभ्यताबाट हराइरहेका छौं । कठोर दुइगा भएका छन् हाम्रो मुटु । पाश्चात्य सभ्यताले हामीलाई कुन आधुनिकतातिर डोर्‍याइरहेको छ सोच बाँध्छ छौं अहिलेको आधुनिक समयको यथार्थ कथा हो डिभोर्स पार्टी । जुन कथाको शीर्षकाबाट यो कृतिको नाम रहेको छ ।

बुद्धाश्रम शीर्षकको कथाभित्र दिनको मध्यान्हको घाम जवानीमा फाँसकेका थिए । बादलका स-साना टुक्राहरूलाई हावाले कता उडायो कुनै । छुट्याइ उदाग्रे आकाश । अलकत्रे सडक, हेर्दै रिङ्गटा लाग्ने । हपकक बढेको गर्मी । शहरको व्यस्त सडकमा पुगेको मात्र थिए संयोगवश गाउँतिर बस्ने दाजुभाउजुसँग उसको भेट भयो अकस्मात् । डिभोर्स पार्टीभित्र सङ्ग्रहित कथाहरू सबैजसो पारिवारिक सेरोफेरोभित्र उजिनएका छन् । गावरी चापागाईंको लेखनको मूल क्षेत्र गाउँ हो । काठमाडौँ घुम्न गए पनि उनका कथाहरु हतार हतार गाउँघरतिर फाँकिइ हाल्छन् ।

कथाहरू सरल छन् । अधीवाट चर्केका फूलहरू शीर्षकको कथाभित्र एक दुई हप्ता त आँखाको कँसइर उडायो भन्दै त्यो परिवारले शान्तिकै सास फेर्नो होला तर सानो नानीको शुन्यताबोधले सासुले कचकच गर्न सुरू गरिन् र भन्ने सुनियो । आँखाको नानीसरह नातीलाई सधैँको जिम्मा किन लगाएको ? त्यसको हेरचाह मैले गरेकै थिए । तामाको मुताजस्तो चिचिलोलाई माइतीमा पनि नराखी मावली पो पुर्‍याएको छ रे, ली न कहिले हेरी जस्तो भैरहेछ ।

कथाकार चापागाईंका यी कथाहरूमा कोमलता र सौन्दर्य साडै यथार्थ र जिउँदो प्रस्तुती तथा कारुणिक कोमलताको अनुभूति भएको छ । निचय नै उनका कथालाई बढी भन्दा बढी पाठकले मन पराउने छन् । उनले लेखेका कथाहरूले मानिस र समाजका विविध पक्षलाई उजागर गरेको छ । यो कथा पढेपछि कथाका पात्रहरू आँखा अगाडि हुँदै मर्नाभित्र बस्छन् । यस सङ्ग्रहभित्रका प्रत्येक कथाको विषयवस्तु हाम्रो समाजमा प्रचलनमा आएका विभिन्न सन्देशमूलक कथावत वा कथनी आएका छन् जसको सन्ध्व प्रत्यक्ष रूपमा हाम्रो समाजमाथि सन्ध्व राख्छ ।

कालिकेशाङको पुल शीर्षकको कथाभित्र अरूण उपत्यकाभित्रको शास्ला व्यासी र बालुवा व्यासीलाई पारिपट्टिको चेवा व्यासीसँग जोड्ने कालिके घाटको पुरको कथा भण्डे ती दिन दशक अघिको हो । यो कथाको उत्पतिदेखि बाल्यसम्मको धेरैचोर कथा भन्न सक्ने मान्छे नैलाँमी कान्छो मात्र बाँकी रहेछ भन्दा फरक नपला जस्तो छ भनिएको छ । दुर्घसन शीर्षकको कथाभित्र वैशाखको महिना । यो सगडलो स्थानमा एकाध व्याक्तिहरू सकिपछ पेयपदार्थ पिउन आउँदा रहेछन् । त्यसको जानकारी राखेका रेशानेरुलाई हुँदो हो । हात लाग्ने दिन चाँडै टाढा-टाढा गाउँतिरका पनि बढ्ता नै आउँदा रहेछन् भनिएको छ । यस कथासङ्ग्रहभित्रका कथाहरू समाजमा सकारात्मक सन्देश दिने खालका छन् । कथाहरू आर्कषक र पठनीय छन् ।

कथाकार चापागाईंमा घटना टिपेर अनुकूल परिचयले सिर्गाने खुबी छ । निनको कलम तिखो छ र समाजका विकृति विसङ्गति प्रति प्रहार गर्न सक्षम पनि छ । कथाहरूमा चरित्र चित्रणलाई जोड दिइएको छ । कथा लेख्ने शैली सरल र बोधगम्य छ । मफीला आकारका कथा एक्कै बसासमा चढेर सकिने छन् । पट्यार लाग्ने अवस्था कुनै कथाले न्दाउँदैन । समग्रमा यस सङ्ग्रहका कथा पठनीय र सन्देशसाहक छन् ।

लेखक: गायत्रीकुमार चापागाईं, प्रकाशक: पूर्वाञ्चल साहित्य प्रतिष्ठान, विराटनगर

Nationalism in Nepal - At the Verse of Collapse

Professor Dr. Uttam Karmacharya
Washington Virginia

In the 21st century, it is hard to imagine a world without nations. However, the concept of a nation-state did not come to fruition until the late 18th century. Up until the French Revolution, political unity coalesced around empires, fiefdoms, and tribal affiliations. In the late 18th century into the 19th century, a political concept called nationalism developed. The nationalism definition in world history centered on societal unity around shared ethnic traits such as language, beliefs, and traditions. This is known as classical nationalism.

The concept of nationalism also grew out of 19th century liberalism, which supported republican governments over monarchies and put political authority in the hands of citizens that recognized a national, multicultural state. In this latter case, it is known as liberal nationalism and focused on the unity of a nation based on shared allegiance to a political representative, rather than unity based on shared ethnicity.

Education system cannot be transplanted from other countries. So is the case with Nationalism, it can never be imported as other accommodates / goods imports.

It is found that FOLLOW THE TRUTH NOT THE MAJORITY is the major mission and vision of the heroes and builders of nationalism of different walks of social and political leaders and people of different communities as depicted by the exemplary book Greater Nepal edited by strong Nationalist of Nepal Mr. Rajan Karki. I am very fortunate to go through the book entitled "The greater Nepal" all articles of ten Nepali Nationalist of Nepal. They were of the opinion that Nepal and Nepalese are so fortunate not ruled by any colonial countries of the world. Throughout all history of Nepal during border expansion and construction Nepal has never been colonized and ruled by foreigners. Therefore, Nepal celebrates no Independence Day.

It is considered that Except 12 former kings of Nepal and 5 Mukhyas of Nepal before Ranacracy no Prime ministers were considered Nationalist except Former late Prime Minister Marichman Singh Shrestha. It was the major opinion of the people of Nepal since 2007 BS /1950.

After the revolution of 1951, non-aristocratic citizens like Matrika Prasad Koirala held the position of prime minister still under the authority of the King of Nepal. The first general election was held in 1959 and Bishweshwar Prasad Koirala became the first elected prime minister of Nepal. However, he was deposed and imprisoned in the 1960 coup d'état by King Mahendra who went on to establish an oligarchic authoritative regime, the Panchayat system as a strong Nationalist. It was of the opinion of the political and senior Nepali politician that he was deposed because of his strong nationalistic vision and Nepal did not have a democratic government until 1990.

After the Jana Andolan movement in 1990, the country became a constitutional monarchy. However, this was interrupted with the 2005 coup d'état by King Gyanendra. After the Loktantrik Andolan movement in 2006, the monarchy was abolished on 28 May 2008 by the 1st Constituent Assembly and the country was declared a federal parliamentary republic. The current constitution was adopted on 20 September 2015, and the first prime minister under this new constitution was KP Sharma Oli followed by Mr. Pushpa Kamal Dahal. The people of Nepal have already evaluated his degree of Nationalistic mission and vision and the opinion of the world politics.

For the last ten years of Nepali politics and its development can be measured and analyzed with the analysis of UNDP annual report of world of development index. Besides all these political strengths and weakness lacking to promote the concept and development of Nationalism. If we sincerely analyze the efforts of promoting Nationalism, actually speaking it is at the verse of collapse as a perceiving and recapitulate for the last four decades as a students of Nepali Education system after the implementation of National Education system plan started in 1972. As a student of education, I

have found the government (MOE) is for behind for the promotion of Nationalism in Nepal.

Develop a possible national mechanism for promoting at the central level for the establishment of National Academy of Nationalism with a group of Nationalistic attitude from different walks of life including senior journalists.

The academy should focus on the following issues for the first two years.

1. collection of the major life profile and documents of ten former and late kings and their foreign policies
2. life profile and documents of former prime minister before 1950s
3. life profile and documents of former prime minister after 1950s
4. Life profile of four martyrs and patriotic of Nepal
5. Life profile of Late Chimi Lal Shrestha
6. Life profile and documents of late Manju World
7. Life profile of late former Prime Minister Marich Man Singh Shrestha
8. Collection of Universities curriculum and text books of Nepal
9. Collection of school curriculum and text book of Nepal
10. Life profile of late King Mahendra
11. Life profile of late King Birendra Life profile of Former King Gyanendra
12. Translation of book entitled Greater Nepal both in English and Nepali Languages edited by respectable senior journalist and editor of Gorkha express Rajan Karki for massive distribution for study
13. Massive study of political science curriculum and text books of Nepal Universities Level and college level
14. Massive study of universities and college level school curriculum and text books of passed Nepal study text books
15. Indebt study of new education system plan
16. Collection and study of major national level educational reports since 1950 including education in Nepal, the first formal national report published in Nepal
17. Collection and study of five volumes of Mechi to Mahakali published by the government of Nepal during Panchayat Reign
18. Collection and study of UNDP Development index of last ten years
19. Study of different universities of Nationalism established in different near by countries.
20. Collection of major documents and photos of events and campaign of promoting nationalism in Nepal recently.

Notes to conclude. Patriotism vs. Nationalism

Patriotism and nationalism have similar meanings, in that they both speak to citizen support for their nation; however, the difference lies in the reason for the support. Patriotism has a long history of usage since Roman times (*patria* means "fatherland") and expresses enthusiasm for representative government in a republic. Patriotism unites people to a system of government, not necessarily an inherited cultural trait.

Nationalism celebrates a nation by focusing on a specific and often privileged ethnic or cultural narrative. Nationalism also began much more recently in the late 18th century and was used to draw boundaries of nation-states based on ethnic traits and behaviors. Nationalism aligns with classical nationalism, while patriotism aligns with liberal nationalism. More recently, due to historic events that have arisen from extreme nationalism there tends to be a more positive connotation with patriotism than with nationalism.

Contd.....
CHAPTER 9

When the Chogyal went to Delhi on 4 May 1972, Kaul stepped up the demand to include the abrogation of the sixth paragraph of Harishwar Dayal's letter which excluded from India's purview "any arrangements between the government of Sikkim and the governments of Tibet, Bhutan and Nepal which were in force prior to the date of the treaty." The reason given was that the provision had lost its meaning since Tibet was no longer an independent state. But the Chogyal countered that Nepal and Bhutan were daily becoming more so, and that whatever its practical application, the paragraph's true value lay in demonstrating Indian recognition of Sikkim's capacity to enter into relations with other countries. Swarn Singh who had taken over from Raja Dinesh Singh, told him the next day that permanent association ranked higher than protection, but the new minister, who was a lawyer, would not countenance any reference to the UN. Mrs Gandhi, who had not till then been directly involved in the negotiations, confirmed her dislike of the word protectorate on 8 May; permanent association "sounded better" to her.

Kaul's version is that the Chogyal was quite happy with the proposed revision until mischiefmakers abroad put him up to be difficult. "A draft agreement was drawn up and approved. Thondup said he would send it back duly signed from Gangtok within a week. He never did, because some foreign advisers misled him into believing that he had a cast-iron case for independence. I sent word to him, week after week, that the opportunity would not recur, but he showed no response."

What Waldo and Palkhivala actually told him was not that Sikkim had a cast-iron case for independence, but that if he agreed to permanent association, India would have a cast-iron case for annexation. The "opportunity", on which Kaul harped so magnanimously, was in fact a trap. For though there was no general rule indicating the relative positions of protectorates, and associate states, or governing either, the law accepted that a protectorate possessed an international personality distinct from that of its protecting power. Protected countries also enjoyed the right of self-determination. The UN's 1970 resolution had specifically laid down that "the territory of a colony or other non-self-governing territory has, under the charter of the United Nations, a status separate and distinct from the state administering it..."

But, permanent association was a vague term without precise juridical meaning. West Bengal could be said to be in permanent association with the Centre. The bond could be given any meaning that the stronger partner chose. Once the Chogyal accepted this connection, India could claim that Gangtok had definitively exercised the right of self-determination that the UN held so dear and had closed its options. India could also argue that by accepting the New Delhi government as the supreme central authority, the kingdom had merged its international identity with India's. Sikkim would then lose its juridical identity and be reduced to the level of the princely states under British paramountcy. It would also be deprived of its international personality and be regarded by world law as being under Indian jurisdiction. The "distinct sovereign international personality", as Hidayatullah called it, without which Sikkim would not have been able to sign the treaty, would disappear. The kingdom would have no access to the Hague court. Contd....

Legalized Immigration To Pakistan

Prof. Ali Sukhanver

Staying without papers in any country is considered a serious crime all over the world. From US to UK, Canada, Australia, Japan, China and Saudia, no country allows any immigrant to stay there without official documentation. Recently when Pakistan announced a strict action plan against all illegal immigrants, a very strange and illogical wave of resentment simply 'haunted' the attention of some specific human rights organizations all over the world. It seems that Pakistan has done something illegal and unethical by planning against the illegal immigrants in the country. It is something very strange that none of these human rights organizations liked to raise a voice against the recent shocking increase in the number of attacks on Pakistan's security forces, military installations and lives and properties of innocent citizens. Particularly in the month of October and November 2023, a very mysterious type of increase has been noticed in terrorist activities in Pakistan which shows that 'forcefully imposed' war on terror has yet not come to an end in Pakistan.

This recent increase in terrorist activities in Pakistan seems result of some specific security measures taken by the government of Pakistan; say experts on regional security affairs, the decision of sending back all illegal immigrants to their respective countries is also one of those measures. A large number of such illegal immigrants includes immigrants from Afghanistan. Specifically speaking of the Afghan refugees, more than three decades back, Pakistan provided a shelter to millions from the war-stricken Afghanistan simply on humanitarian grounds. Providing shelter to the refugees from some war-stricken area is neither an illegal nor an uncommon act; all over the world it happens so many times but the case with the Afghan refugees is somewhat different. Under the garb of the Afghan refugees countless illegal immigrants from other countries also succeeded in seeking shelter in Pakistan. These ille-

gal immigrants included a large number of criminals and terrorists too.

The illegal immigrants are creating a lot of law and order problems for Pakistan. Moreover they are adding a lot to already overburdened financial structure of Pakistan. At present there are more than 4 million Afghan migrants and refugees in Pakistan; says an official report issued by the Pakistani authorities. About 1.7 million of them are staying here undocumented. A huge addition to the total number of Afghan immigrants already living in Pakistan was noticed in 2021 when the Taliban took over the country; this number mounts to more than 600,000. Certainly such a large number is proving a huge burden on Pakistan's already shattering economy. When the warlike situation ended there in Afghanistan a few years back and the Taliban took over control of the country, it was being expected that most of the refugees would love going back to their homeland because there were no more any foreign forces ruling over their country but situation proved altogether otherwise; none of the Afghan refugees desired to go back home, though now things are far better there under the Taliban control. It is because of that peace and prosperity in Afghanistan that today the Afghanistan Cricket Team has become a challenge to many of the recognized and well-placed cricket teams of the world.

To save the country from financial burden and to secure the law and order situation in the country, the government of Pakistan chalked out a plan of sending back all Afghan citizens back to their country but initially only the illegal immigrants were focused. In the first week of October 2023, in a meeting of the apex committee on the National Action Plan, it was decided that no illegal Afghan immigrant would be allowed to stay anymore in Pakistan after 30th October 2023. After that date they would be forcibly deported to Afghanistan by the law enforcement agencies of Pakistan. It was a very high-profiled meeting and was attended by the army chief, federal ministers,

provincial chief ministers and heads of all civil and military security agencies. It was also decided in the meeting that initially the main focus would be on repatriation of at least 1.7 million illegal Afghan nationals to their homeland. Moreover it was also clarified that the decided screening plan is not only for the Afghan immigrants; it is for all those living in Pakistan without proper documentation. The decisions were officially conveyed to the media by the caretaker Interior Minister Sarfraz Bugti, in a press-conference. In the beginning the announcement made by the government spokesman was not taken seriously by the illegal immigrants but when on 1st November, the government of Pakistan started taking strict action against them, the situation began to change in flickering of an eye.

Some 'worried for nothing' type of pseudo human rights' caretakers are expressing their resentment on Pakistan's strict implementation on expulsion plan of illegal immigrants. Such 'philosophers' are ignoring the fact that in spite of repeated warnings, only about 200,000 refugees have yet voluntarily returned to their homeland Afghanistan. This number includes at least 5,085 Afghans who were having no legal documentation for their stay in Pakistan. Same is the behavior of most of the Afghan illegal immigrants as they are portraying Pakistan's screening out plan for illegal immigrants as 'callous and unjust'. The fact of the matter is that there is nothing illegal, immoral or anything against international ethics in Pakistan's plan of screening out all illegal immigrants including the immigrants from Afghanistan. Approaching different media outlets and social media forums for defaming and slandering Pakistan in itself is something unethical and immoral. Pakistan's decision of sending back the illegal immigrants is in no way violation of basic human rights. It is something very strange that these self-claimed human rights 'protectors' never raise their voices against the atrocities committed against innocent Kashmiris in illegally Indian Occupied valley of Kashmir. Their becoming the part of a planned conspiracy against Pakistan seems mysterious rather malevolent.

मेकाउलियन शिक्षा पद्धति सुधार्नेपछि

सत्ता र शक्ति जीवन्त राख्न मेकाउलियन जस्ता गलत शिक्षा पद्धति लागू गर्दछन्। विषयबस्तु संघर्ष भएर पनिबिषय हेर्ने पनि आजको स्थितिमा मजबूती माध्यमहरू खास गरेर इशाइयत र मुसायीयतले प्रभाव जमाएका छन्। तिनले गैर सरकारी संस्थारूपीका घटघटलाई कमजोर बनाउने काम गरेका छन्। उदार अर्थनीति, स्लोबालाइजेशन, लिबरलाईजेशन नीति, प्रविधिको दुरुपयोग गरेर, टेक्निक पद्धति र मन्डीनेशनल कम्पनीहरू, बैङ्कहरू, आइ.एन.जी.ओ. जस्ता निकायबाट गरीब देशलाई निरन्तर शोषण गर्ने र सम्पन्न हुने नदिने विषय वातावरण बनेको छ।

देशी विषयपद्धतिकासम्म, त्यसपछि सन् १९६०को दशकसम्म नेपाल आत्मनिर्भर मुलुक थियो। नेपालको आर्थिक स्थिति भारतको, पाकिस्तानको, कोरियाको, सिंगापुरको, थाइलैण्ड तथा श्रीलंकाको भन्दा पनि माथि थियो। वैदिक समाजवादी व्यवस्थाले मात्र जोगाउन सकिने थोरै नेपालका विज्ञ शासकले सो मौलिक व्यवस्थाबाट आर्थिक उन्नति लिएर लागे। तर मुसाइयत पछि हटेपनि इशाइयत र भारत त्यसको विरुद्ध आजसम्म लागू रहेका छन्। तिनले नेपालमा उक्त गलत नीति लदान गरेर हरेक वर्ष गरिबबाट गरिबतम बनाउँदै लगेका छन्। त्यसको एउटा नमुना व्यापार घाटा नै हो। नेपालको वार्षिक व्यापार घाटा १९६२, अरब छ। त्यसलाई २९२ लाख नेपालीलाई बाँड्दा प्रतिव्यक्ति रु ६०३९ पर्दछ। हामी हरेक प्रति घण्टा ३०१५५ रुपैयाँले गरीब हुँदै गएका छौं। हामी यस्तै रहे टाट उल्केको मुलुक हौं। त्यस अवस्थामा विदेशीको शासनमा रहने छौं। विषय विषयमा जोगाएको मुलुक धरासायी हुनेछ।

नेपालको आर्थिक उन्नतिमा अवरोध : नेपालले आर्थिक उन्नति गर्न नसक्नुमा दुईटा महत्वपूर्ण कारण छन्। एउटा नेपालको आर्थिक उन्नति हुन नदिने भारतको नियत हो भने अर्को नेपालको

भूवातावरण अनुसार व्यवस्थापन गर्न नसक्ने नेपाली सत्तासिद्धहरूको अक्षमता। भूपरिवेष्ठित मुलुकको आर्थिक समुन्निताकालागि पारबहन सुविधा हो। भारत नै यस्तो योटा मुलुक हो जस्तै विश्व कानूनले दिएको सुविधा पनि नेपाललाई उभोग गर्न दिएको छैन। यो हक छिन्न भारतले नेपालमा नेपालीलाई नै प्रयोग गरेर विगाने काम गरेको छ। प्रयोग गरेका व्यक्तिलाई दहो बनाउन कनै एक जना व्यक्ति वा संस्थालाई तोक्दछ। यसखाले धेरै व्यक्तिको नाम लिन सकिन्छ।

यस पंक्ति कारलाई वनारस विश्वविद्यालयले कार्ययत्र प्रस्तुत गर्न बोलाएको थियो। त्यसमा नेपाल भारत सीमासम्मसम्म विषयमा यस पंक्ति कारको कार्ययत्र प्रस्तुत गर्ने शत्रको अध्यक्षता गर्न श्रीप्रकाश शाहलाई राखिएको रहेछ। यस पंक्ति कारलाई शंका लागी सकेको थियो। साँच्चै नै, उनले कार्ययत्र प्रस्तुत नै गर्न दिएनन् र एकोहोरो बोलिरहे। उपस्थित समूहले हुँटुट गर्दापनि शाहले बोल्न नछोडेपछि जनसमुहको अनुरोधमा उनको भन्दा उच्च स्तर गरेर कार्ययत्रको सार प्रस्तुत गरियो। उनले दुई देश भिन्न नै होइनन्, के को सीमा समस्या भन्दै थिए। त्यो त सानो एकाइको कुरा भयो।

उनले देशको संरचना समेत त्यस्तो त्यसवेला पकिन उनले भनेका थिए - 'भूपरिवेष्ठित देशहरूको पारबहन अधिकारको कुरा होइन, यस विषयले अन्तराष्ट्रिय मान्यता प्राप्त गरेको छैन। अतः नेपालले भारतबाट अकुण्ठित पारबहनको सुविधालाई अधिकारको कुरामा मान्नु हुँदैन। अन्तराष्ट्रिय मान्यता नभएको यस्तो विषयलाई अन्तराष्ट्रिय स्तरमा समीक्षाबाट आधुनिक सिध्दन्तको जनसंख्या बढेकोले खान्दान अगाध व्यापार नेपाली समाजमा भ्रममा पार्ने कुरा

गर्न हुँदैन। नेपाल भारत बीचको पारबहन सन्धि अन्तराष्ट्रिय चलनको आधारमा हुन सक्ने। नेपाल भारत बीच खुला सीमाना भएकोले पनि भारतबाट नेपालले स्वतन्त्र तथा अकुण्ठित पारबहन सुविधा माग्नु अनुचित हो।' यस्तो प्रयोग गरिएका नेपालीको यो नमुना उदाहरण मात्र हो। यस्तै गरेर भरतगमशेरले पनि नेपालमा नेपाली मुद्रा त्यागेर भारतीय मुद्रा चलाउनु पर्दछसम्म भनेका थिए। हिन्दी राष्ट्रभाषा हुनुपर्दछ भन्ने पनि नेपालका तथाकथित नेपाली छन्। यी सबै काम प्रयोग भएका मार्गसमाबाट भएका हुन्। त्यो प्रयोग बढ्दै गएर आज नेपालका ठूला दल नेपाली कांग्रेस, एमाले, नेकपा माओवादी नै प्रयोग भएका हुन्।

तिनलाई फुटाउने र जुटाउने दुवै काम भारतको स्वायत्तकालागि भारतले गर्ने गर्दछ। २०६६, २०४७ र २०६२/६३को नेपाललाई नै उचलपुचल बनाउने परिवर्तन खुलारूपमा भारतले गराएको हो। यी सबै परिवर्तनमा नेपाललाई अधिक रूपमा विपन्नतम गराउने भारतको योजना पूर्ण सफल भएको छ। उदाहरणार्थ २०४६ सालसम्म दश वटा धानचामल निर्यात कम्पनी मार्फत विश्वमै गतिनेगरी धानचामल निर्यात गर्ने नेपाल भारतको निर्देशनमा नेपाली कांग्रेससँगो दलीय सरकार बनेपछि एक दशकमै धान निर्यात शुल्कमा फर्क्यो। बाह्रवटै दिल्ली समझौता गराएर आतलाई घोषित भूमिगत माओवादी भूमिबाट बाहिर निस्कनै नसके अवस्थाबाट तलुवा चाट्ने सतमा बाह्रवटैको माध्यमबाट बाहिर निस्कने पछि बनेको जंगली सरकारले प्रतिवर्ष धानचामल लगायत करिब ७५ अर्ब बराबरी चामलमात्र आयात गर्ने गरेको छ। य माओवादीको सरकारको मन्त्रीले नेपाली जनताले काटो चामल खान छाडे भन्सँगो खान खानेपछि यसो भएको भनेर भुटो भ्रम छरेका छन्। अर्को माओवादी मन्त्रीले नेपालको जनसंख्या बढेकोले खान्दान अगाध व्यापार नेपाली समाजमा भ्रममा पार्ने कुरा

डा. शास्त्रप्रदत्त पन्त

युवा आवाज - धर्मरत्न श्रेष्ठ
dharma_pradhan@live.comदेशमा विदेश जाने भीड
विदेशमा कन्तबिजोग

युवा बेचेर लोकतन्त्र चलाउने मुलुक हो नेपाल।

कुनै मुलुकलाई कामदार अथवा सुरक्षा गाउँ चाहियो भने नेपाललाई सम्झन्छन्, नेपालको लोकतान्त्रिक सत्ता खुशीसाथ युवाहरूलाई विदेश पठाउँछ। तिनले पठाएको रैमिटांसले अर्थतन्त्र चलायमान पार्छ। विदेशमा युवायुवती अग्रमा परे भने वास्ता गर्दैन। यतिमात्र होइन, तिनका सल्लाह समस्यामा राजदूतावासमा घुस चल्छ, कामशनको खेतो हुन्छ, दूतावासहरूले अभिभावकीय भूमिका निर्वाह गर्न सक्नेछन्। गरुन् पनि कसरी, नेतालाई ब्रिफिङ बुझाएर अथवा नातेहार राजदूत बनेर जान्छन् अनि तिनले नकमाए को गर्छन्। तिनको काम नेताहरूको सेवा गर्नु जो हुन्छ। यस्तो लोकतन्त्रले समृद्धि लाने भ्रम छुट्टाउँछ नेताहरू, आश्चर्य लाग्छ।

स्वदेशमा
विदेश जाने
भीड
विदेशमा
कन्तबिजोग

नेपाली कति सोफा, पार्टीहरूले छरेको भ्रममा परेर बाँचिरहेका छन्। विद्रोह हुन लाग्यो कि राजतन्त्रलाई गाली गर्छन्, जनता त्यही सुनेर बस्छन्। जनता लाटा छैनन्, तिनलाई थाहा छ, नेताहरू भूट बोलिरहेछन्, भट्टाचार गरिरहेछन्, चम्क्यो राजनीतिको अपराधिकरण, यसरी कति दिन नेपालको अस्तित्व रहला ?

परिवार पाल्न कुवेत हिँडेकी चेलीको दर्दनाक कथा

देवी काफ्ले

मनमा कौतुहलता उत्प्रे थियो। हुन त यस अधि पनि बोझ चढेर विश्व यात्रा गरेकी हुँ। उसपालीको र यसपालीको कौतुहलता उत्प्रे हो तर फरक विषयका। अमेरिका जान पाउने एउटा खुशी थियो, अर्को चाहिँ सात वर्षमा कलेजको टुकारसँग मिलन अनि थप खुशी छोराको रोजाइमा बुहारी भित्र्याउन पाउने। ओ हो !! खुशी पनि कति केतन जहाजमा थियो मन चाहिँ जहाज भन्दा छिटो थियो। खुशी खुशी खुशी मात्रै थिएँ। पतिदेव त गमकले लेकमा फुलेको लालीगुराँस जस्तै फुलेका ! मन थोरै खिन्न भयो सानो छोराछोरीहरूलाई टीका लाग्न नपाउने भएर होला।

भाइ २१ को ११ वजे त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल पुग्यौं। फ्लाई दुवर्द्धको टिकट थियो ट्यान्डीट पनि दुवर्द्ध कै थियो। दुवर्द्धसम्मको यात्रामा मेरी जेठानी दिदी कल्पना काफ्ले पनि साथै हुनुभयो। उहाँ अमेरिकाको सियाटल राज्य जादै हुनुहुन्थ्यो। हामी एयरपोर्टमा सँसै भयौं। राती १.४५ बजेको फ्लाइट थियो। हामी जहाज चढ्यौं। मनमा फर्केको उमंगलाई जहाजको उडान समय छेला लागेको थियो। हामी तीनजना फरक फरक तीन सीटामा थियौं। मेरो सिटिङसँगै एकजना बहिनी हुनुहुन्थ्यो। अन्तुहार उहाँ मंगोलियन जस्तो लाग्थ्यो। मान्छे असाध्य सरल ! मलाई सोझ मन लाग्यो

तपाईंको यात्रा कहाँसम्म सोधीहाले। अत्यन्तै गहिबर भावमा मल्लभयो कुवेत। अब मलाई फर्क्याग बनायो उनको बोलीले। कुवेत मात्र के भनेकी थिइन उनी भक्कानिन्। पेलनेले भुईँ छोड्नु अगावै घरमा फोन गर्नु खाना खाए नखाएको निधो गरीन र फेरी भनिन् रक्सी धेरै नखानु छोरीको राम्रो ख्याल राख्नु। जब उनका आग्रह सुनेर म भावाविकल भएँ। अनि एकपल्ट फेरी देशप्रति भयंकर रीर उठ्यो, फेरी शासन पद्धतिप्रति र हामीलाई भुट्टा आवासनका लहू बाँडे नेताहरूप्रति जाइलाग्नु मन लाग्यो।

जहाजले आफ्नो रफ्तार लियो। म धोघरी ती बहिनीलाई हेरीरहन्थे। बोल्न कोस्यै हिम्मत जुटाउन थालेँ औँ भैराखेको थियो। मनले मनलाई गाली गरे यस्तो बेला यो बहिनीलाई सम्झाउन नसकेनै तलै महिलाको हितमा के गर्न सक्छु। हिम्मत जुटाएर बोल्ने प्रयत्न गरेँ। बहिनी हजुरले न्यूजहरू हेर्नुभएको छैन ? कुवेतमा महिला कति बिचल्लीमा परेकाछन्, कति घरेलुहिंसा पिड्छिन् छन यस्तो हुँदाहुँदै किन कुवेत जान लागेको ??? जवाफ सुनेर मेरो मुटु मसँग थिएन सायद। दिदी मेरो श्रीमानले काम कतै पाएनन्, परिवार पाल्न एउटै उपाय यै देखे म त जे हुँला घरका परिवारको मुखमा माइ लागुन पाए त्यही ठूलो कुरा हो मेरो लागि। मेरो खुशी र उमंगका पखेटा जहाजका पखेटासँग बाझ्ने भयो। मिडल्लमा कता हरायो पैसा पाइन। मात्रै मनमन्थितले छेउकी बहिनीमा निहित तथो म वर्णन गर्न सकिन्न कि त्यो बेला मेरा आँखाबाट अनयास बगेका अश्रुधाराको बेग कति थियो ? उनको अश्रुधारासँगै मेरो खुशी बाँगेरै बाँगेरहे। आँखि र श्शमा नभेटाउने यी नै निरीह प्राणी मात्रै किन ? एक छक मिठोमाँसो खान

नजुने यीनैलाई किन ? बालबच्चा पाल्न, एउटा सल्लो अन्न चिन्माउन, एउटा सिटामोलको चक्की किनै आधार खोज्न कुवेतीको हिंसा सहनुपर्ने किन ? यस्ता हजार प्रश्नले मेरो मथिगल हलचल भयो। म कोसँग प्रश्न गरूँकोसँग जवाफ माग्नु ? म आफै निरुत्तरी भएँ।

मैले अमेरिका घुमे, न्यूजील्याण्ड घुमे हाम्रा दिदीबहिनी जस्तो निरीह भएर

एउटा पेटको लागि विदेशीको हिंसा सहन परेको देखिन। भारतको कथा छुट्टै छ। जनसंख्याको हिसाबकोणले र उत्पादनको हिसाबले नेपाली विदेशीको हिंसा सहन पर्ने वर्गमा त पढैनन् तर कसका कारण यो नियती भोग्नु परेको हो म प्रश्न गर्न चाहान्छु यो पद्धति र सञ्चालकसँग। जनता कमजोर भए राष्ट्र यसै कमजोर हुन्छ भन्ने भाव मबुझेर हो कि ? यहाँ सत्ता ६/६ महिनामा परिवर्तन गर्न खर्चे पुर्र्छ। २ दिन भएको मन्त्रीका लागि सुरक्षा गेटका लागि बजेट पुर्र्छ। वर्षेनी विकास बजेट फिज हुन्छ। शिर्ष नेताहरूका सन्तान दर सन्तानका लागि शिक्षा स्वास्थ्य विदेशमै सम्भव हुन्छ। उनीहरूका पुस्ता दर पुस्ताका लागि सम्पत्तिको जोहो हुन्छ तर एउटै २७/२८

वर्ष महिला नावालक छोरी, वुढी सासु र लोभेको पेट पाल्न कुवेतीको हिंसा सहन तयार भएर विदेशिन्छ अनि कसरी नेपाली भनेर गर्व गर्नु ?

यदी देशमै अर्थोपार्जनको सानो उपाय भएको भए दुधै बालक छोडेर किन विदेशिनु पर्‍यो र दिदी भनेर जब ती बहिनीले भनिन् म निराश्रय भैँ। देशमा तन्त्र फेरियो, व्यावस्था फेरियो तर जनता

रैतीबाट पनि तल भरेछन्। आशाको दिशालो छिपेकै निमेछ। देशमा नभए पनि घरमा उज्यालो दिपक जलाउ यो बाहेक मैले भन्ने शब्द थिएन, बाक्य थिएन। देश,व्यावस्था र नेतासँग लिनुपर्ने हजार प्रश्नका जवाफसँगै दुवर्द्ध पुग्यौं नमिठो विछोडको भाव आँखाबाट तस्थिर बने, भावनात्मक साइनो जोड्दै उनका अमुक पुर्र्णको पोटीली बोकेर कुवेतको लागि उनलाई शुभभाषा भनें त्यस्तै संयोग मिलेछ म सकुशल फर्के भने मेरा तितामिठा अनुभव सेयर गर्छु हँदै दिदी भनिन्। उनको यात्रा अवरिल थियो, उनको विछोडको वियोगमा सहज अश्रुधाराले विदाई गरे। हरे नेपाली चेलीको जीवन्ती !! सरकार यी चेलीलाई सान्त्वना दे। दुवर्द्ध एयरपोर्टबाट।

BEACON ON
Wi-Fi FULL ON
Not Just a Secondary Router

One Beacon Gets 4 Jobs Done

- Mesh Wi-Fi ✓
- Wider 5GHz Coverage ✓
- Uninterrupted Speed ✓
- Seamless Experience ✓

9801523050

www.worldlink.com.np

आज भन्दा करिब २५० वर्ष अगाडि राष्ट्र निर्माता पृथ्वी नारायण शाहले दिएका दिव्य उपदेशहरू अझै पनि मर्मस्पर्शी र मार्ग निर्देशित छन्।

(१) यो राज्य दुई ढुङ्गा बीचको तरल रहेछ।

(२) चीन बादशाह सित ठुलो घाघा राख्नु। दक्षिणको बादशाह सित घाघा त राख्नु तर त्यो महाचतुर छ।

(३) जाई कटक नगर्नु। झिकि कटक गर्नु।

(४) गुन पछि नलाग्नु। गुन पछि लाग्नु।

(५) नेपाल चार जात छत्तीस वर्णको साझा फुलबारी हो।

(६) घुस दिन्या र घुस खान्या राज्यका शत्रु हुन।

(७) आफ्नो देशको जिनिज जरिबुटि देश लैजानु र नगदमा बेच्नु।

(८) देशका महाजनहरू हाम्रा मुलुकमा आया भने दुनियाँ कंगाल गरि छाड्छन।

(९) पानी भयिका ठाउँमा गाउँ भया पनि गाउँ अरु जगामा सारिकन पानी चलाउनु।

(१०) प्रजा मोटा भया दरबार बलियो हुन्छ।

द्वन्द्वतिर उन्मुख भयो मुलुक

हिजो ०६२-६३ सालमा संयुक्त भएर राजतन्त्र र हिन्दुधर्म समाप्त पार्नका लागि जसले यी दलहरूलाई 'एकजुट' गराइदिएको थियो, त्यही 'शान्ति' अब फेरि सक्रिय नहुने हो भने यिनका बीचमा फाटो बढेर मुलुक द्वन्द्वतिर गयो, गयो। राजतन्त्र र हिन्दुधर्मलाई (अवैधानिक रूपमा) समाप्त पारिसकेपछि 'अज्ञातशक्ति'को 'पञ्चा'बाट केही खुकुलो भएका यिनीहरू भन्ने गिराजाप्रसादको देहावसानपछि करिबसकै दलबलले र १० दलको समर्थनले आओवादी बेलगामका जंगली घोडा भएको छ। त्यसैको फलस्वरूप संक्रमणकालीन न्याय अस्मरल्ल छ, संघीयताको चर्को विरोध छ, राजतन्त्र र हिन्दुअधिराज्यको माग चर्कदै गएको छ र भ्रष्टाचारका कारण नेताहरू जनताका आँखामा कंसगर हुनपुगेका छन्। जनता आक्रोशसहित सडकमा निस्कन थालेपछि शासनसत्ता, लोकतन्त्र नराम्ररी हल्लिन पुगेको छ। राष्ट्र अस्थीर र अनिश्चितताको लगेटोमा पुग्यो। फेरि मुलुक परिवर्तनको दोवाटोमा पुगेको छ। १७ वर्षदेखि किनारा लगाइएको राजतन्त्रलाई जनताले पुनर्स्थापित गराइछाड्ने लक्ष्यहरू देखिएका छन्।

भारू बाँडेर, तोडफोड, आगजनी, हिंसा, हत्या आदि विर्वातहरूको साथ लिएर गणतन्त्र स्थापना भएको थियो, त्यसपछि... 'मतलब' पूरा भएपछि यी काँचत टूला दल तथा नेताहरूका विदेशी 'मालिक'हरूले सल्लेखसँग 'हाथ' भित्रिदिइरहेको लाग्छ। यसकारण यी टूला दलहरू विशाहीन, अपराधिकरणका सल्लाही वन पुगेका हुन्।

आफ्नो घाण्डमा उफ्रेकाहरू जनताको घृणापात्र बनेका छन्। विदेशी माइबापले बेवास्ता गरेपछि यिनीहरूसँग न टेक्ने मोटो छ, न समाउने हाँगो? रानु विनाका माहुरीजसरी भुनभुनाइरहेका छन् यिनीहरू। थाहा छ यिनलाई कि यिनको गन्तव्य र उद्देश्य भनेको 'संघीय गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्षता'को नाममा अपराधिक शासन चलाउनु हो। १७ वर्षदेखि यिनको शासन भनेको भ्रष्टाचार र दुराचारमात्र हुनपुग्यो। यिनले थाहै पाएनन् कि मालिकहरूले आफ्ना एजेण्डा पूरा गराउन यिनीहरूलाई हतियारको रूपमा प्रयोग गरेका थिए, जुन कार्यमा यिनीहरूले मालिकको आदेशको पालना गरिसकेका छन्। मालिक पछिछुपेपछि आज घरका न घाटका हुने स्थिति आइसक्यो। एकजना दुर्गा प्रतिद्वन्द्वी सत्ता र प्रतिपक्षी घरभित्र भएको दृश्यले यिनको हतियार देखियो। दुर्गा प्रसाद र पूर्वराजाको भक्तपुर र भापाको भ्रमणमा जुन प्रकारले जनताले स्वागत गरे, त्यसबाट थाहा हुन्छ, यो देशमा लोकप्रिय को छ, जनताले के खोजिरहेका छन्?

यिनीहरूभित्र नेपालीत्व थियो भने यिनले बुझ्ने थिए- सहमतिको राजनीतिको विकल्प छैन। यिनीहरू लुटुनमा यति लीन भए कि विदेशीले यिनलाई गरेको सहयोग नेपाली स्वाधीनता र सार्वभौमिकता वलियो पार्न छुट्टै दिएन। विदेशी ताकतको उद्देश्य यहाँ लठभद्रको स्थिति बहाल गरिराख्नु थियो, त्यही अराजकता र अस्थिरता नै छ। यहाँ अस्थिर राजनीति र एकापसमा काटमारको अवस्था सिर्जना गरिदिई राखे यहाँका सम्पूर्ण 'श्रोत'हरूको निरन्तर दोहन गरिराख्न पाइने र भूराजनीतिबाट लाभ लिन सकिने भएकाले यिनीहरूको प्रयोग भएको थियो। नाम गणतात्त्विक संविधान भए पनि त्यो संविधान कागजको खोस्टो बनिसक्यो, दलहरूको स्थिति दयनीय हुँदै छ।

जनताको आँखा खुल्यो। जति सवर गरे पनि, मौका दिए पनि नेतृत्व सुधिएनन्। उद्वेग कानुन्यवस्थामा अपराधिकरण र पाटीकरण गरेर यिनले देश र जनताको भविष्यसँग खेलबाड गरिरहे। समस्या वास्तवमा यिनीहरू आफै हुन्। यिनको भ्रष्ट र अनैतिक चरित्र, निष्ठा र जनताप्रतिको जवाफदेहीताको अपेक्षा गरिरहेकै छन्। तेपनि नेतृत्वको मति सुधिन भने नेपाल शीलकाको जस्तो जन्मविद्रोहको स्थितिमा पुग्नसक्छ। जनता सडकमा निस्कन थालिसकेका छन्। जनताको मूडमा खेल्छी गर्ने र पूर्वराजाभाँषि दोष धोपरेर पिप्साको न्यायो अनुभव गर्ने हो भने भीर खोजेलाई राम राम भन्न सकिन्छ, कोध थाप्न सकिन्न भन्ने उखान चरितार्थ हुनसक्छ।

टूला दल र नेताहरूमा दम्भ छ। दम्भले कसैको पनि हित गर्दैन। राजनीतिमा त दम्भ भनेको असंवेदीय र अराजनीति मानिन्छ। अझै जनताको आँखामा धम छरेर र सहनशीलताको लाभ लिन सकिन्छ भनिउठ्ठने हो भने त्यो राजनीतिक पाटी र नेताहरूका लागि दुर्भाग्य हुनसक्छ। यसकारण समयमै सन्तुष्ट पलाओस्।

भूकम्पबाट हुने क्षतिप्रति सचेत रहौं

भूकम्पले,

- घर, पुल तथा अन्य संरचना भत्कन सक्छ।
- विद्युत तथा टेलिफोन सेवा अवरोध हुनसक्दछ।
- बाढी, पहिरो तथा आगलागीको जोखिम भई जनधनको क्षति हुनसक्दछ।

त्यसैले,

- घर, पुल तथा अन्य संरचना बनाउँदा भूकम्प प्रतिरोधी बनाऔं।
- घर वरिपरि तथा सार्वजनिक स्थललाई खुल्ला राखौं।
- भूकम्प गएमा खुल्ला र सुरक्षित स्थानमा जाऔं।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सेनबंशी राजाको गोल्मा दरवारको संरक्षण थाईलेण्ड सरकारको सहयोगबाट हुँदैछ

सञ्जय काकी/रौतहट : ओम्फेलमा परेको चन्द्रपुर नगरपालिका-१ मा रहेको ऐतिहासिक गोल्मा राजारानीको दरवार क्षेत्रलाई धार्मिक पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गरिने भएको छ।

पि च स य व प ि अ धि क ि शो न वं शी य राजा गोल्मा राजारानीको दरवार क्षेत्रमा रहेको टुडिखेलमा थाई सरकारको सहयोगमा दुई करोड रूपैया पने साई ९ फिटको बैरीविनाश भगवान बुद्धको मूर्ती स्थापना गरिने योजना छ। सो ि व ल ि ड ' ध्यानकेन्द्रको रूपमा विकास गरिने छ। पुरातात्विक महत्व बोकेको सो क्षेत्रलाई धार्मिक पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न स्थानीयको सहयोगमा गोल्माका वीर पौराई स्थित ब्रह्मस्थानमा रहेको ईनारमा प्रयोग गरिएको छ भने ०११ सालीत मानव वस्तीको विस्तार संगै अलपत्र रहेको सो दरवारको ईट्टाको प्रयोग गरी स्थानीयले घरसमेत निर्माण गरेको स्थानीयले बताएका छन्।

भरनाबशेष रहेको दरवारको जीर्णोदधारमा स्थानीयले जोड दिएका छन्। तीनै तहको सरकारबाट ओम्फेलमा परेको सो क्षेत्रको संरक्षणमा भिक्षु मेधकर स्ववीरले देखाएको

महत्व रहेको सो क्षेत्रको पहिचान गर्ने मात्र हैन पर्यटकीय धरोहरको रूपमा रहेको क्षेत्रको संरक्षणमा सबैको एकताको खाँचो रहेको बताउनु भयो।

चासोमा स्थानीयको भने पुरापुर सहयोग रहेको स्थानीय गोपाल धिमिले बताउनु भयो। चन्द्रपुर नगरपालिका वडानम्बर १ स्थित गैरीगाँउबाट आधाघण्टाको

जाँतो, तरवार लगायतका सामान स्थानीयसँग अझै सुरक्षित रहेको बताउनु भयो। दरवार रहेको स्थानमा अझै त्यस बेलाको ईट्टा, काँटिएका ढुगा रहेको छ।

उकालोमा दरवारको टुडिखेल पुगिन्छ भने टुडिखेलबाट १५ मिनेट ओरालो र उकालो चढेपछि गोल्मा राजारानीको दरवार रहेको स्थानमा पुगिने स्थानीय समिरवान् काकीले बताउनु भयो।

दरवार क्षेत्रमा रहेको टुडिखेलमा गोल्मा राजाको शैनिकले परेड खेल्ने स्थानीय वृद्धापाकाहरू बताउछन्। चन्द्रपुर वडा नम्बर १ का पूर्व अध्यक्ष विरू राना मगरले दरवारको जीर्णोदधार गरेर सङ्ग्रहालयको रूपमा विकास गर्न सकिने बताउनु भयो। उहाँका अनुसार दरवारबाट स्थानीयले पुरानो गोल्की पैसा,

चन्द्रपुर नगरपालिका प्रमुख संजय कुमार कापलेले शो न वं शी य राजा गोल्मा राजारानीको दरवारको जीर्णोदधार र टुडिखेललाई समेत उपयोग गरेर पर्यटकीय क्षेत्र बनाउन सकिने बताउनु भयो। प्रतिनिधि सभा सदस्य देव प्रसाद तिमल्सिनाले गोल्माराजाको दरवारको संरक्षणमा सबै जुट्नु पर्ने बताउनु भयो। दरवारको विषयमा पुरातत्व विभागलाई जानकारी भैसकेको बताउनु हुँदै यसको संरक्षण र प्रबर्द्धनमा सबैपक्ष जुट्ने हो भने प्रदेश पदेशक पर्यटकीय गन्तव्य बन्ने छ। नेपाली मालाको सहयोगमा।

चन्द्रपुर नगरपालिका प्रमुख संजय कुमार कापलेले शो न वं शी य राजा गोल्मा राजारानीको दरवारको जीर्णोदधार र टुडिखेललाई समेत उपयोग गरेर पर्यटकीय क्षेत्र बनाउन सकिने बताउनु भयो। प्रतिनिधि सभा सदस्य देव प्रसाद तिमल्सिनाले गोल्माराजाको दरवारको संरक्षणमा सबै जुट्नु पर्ने बताउनु भयो। दरवारको विषयमा पुरातत्व विभागलाई जानकारी भैसकेको बताउनु हुँदै यसको संरक्षण र प्रबर्द्धनमा सबैपक्ष जुट्ने हो भने प्रदेश पदेशक पर्यटकीय गन्तव्य बन्ने छ। नेपाली मालाको सहयोगमा।

देशका प्रधानमन्त्रीलाई मेरो खुला प्रश्न

- प्रधानमन्त्रीलाई मेरो खुलाप्रश्न छ- तपाईं प्रधानमन्त्री भएको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको साँघु सिमाना कहाँदेखि कहाँसम्म छ र नेपालको कूल क्षेत्रफल कति हो?

- राजाका नाममा राजनीति गर्नेलाई राजाको समर्थन छ कि छैन?

- राजाद्वारा विज्ञापित जारी गर्दा पनि यही व्यवस्थामा सुधारको अपेक्षा गरेको देखिन्छ। राजाले कहिले पनि यो व्यवस्थाविरुद्ध जनआह्वान गरेको सार्वजनिक भएको छैन। फेरि राजाविरुद्ध प्रधानमन्त्री र कांग्रेस, एमालेका वरिष्ठ नेताहरूले विष बमन

गर्नुको कारण के हो? अझै जनतालाई भैम छर्न र अलोकतान्त्रिक र असैद्धान्तिक चरित्र स्थापनालाई हो? आम चारोको विषय छ- पूर्वराजाको जुन प्रकारले विरोध भइरहेको छ, कतै आफूविरुद्ध उल्टिएको जनताको आक्रोश मत्वर पार्न राजाको नाम दुरुपयोग गरिएको त होइन?

दुर्गा प्रसादबाट तर्सिएर सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग समन्वित ऐनलाई संशोधन गर्ने, शान्ति प्रक्रियाको काम छिट्टो टुहो लगाउनेमा एमालेले सहमति दिएको छ।

टीशारसी कानुन निर्माणमा द्वन्द्वपीडितको आवाजलाई नसमेटिनुको कारण के हो? एमाले अध्यक्षलाई प्रधानमन्त्रीले दुर्गा प्रसादबाट बचाउने अनि यो गुणको बदलामा गुण लगाउन एमालेले प्रचण्ड सरकारलाई सघाउने सहमति भएको भनिदैछ। यथार्थ के होला?

जनता स्थापित पार्टी र नेतृत्वको जर्नविरोधी र देशविरोधी कृपाकलापका विरुद्ध सडक विद्रोहमा आउन थालेका छन्। यो अहिलेको अवस्था निम्नगण वाहिर गयो भने नेपाली सेनालाई शक्ति केन्द्रले अगाडि बढाउन सक्छ। यो विषयमा सत्ता, सत्ताका समर्थक, प्रतिपक्ष

प्रेम सागर पौडेल
नेपाल-चीन पारस्परिक सहयोग समाज

र तिनका पृष्ठपोषकहरू अनभिन्न छैनन्। विश्लेषकहरू भन्छन्- त्यसैको लागि अभ्यास भइरहेछ। सत्ताको जनता भड्काउने काम किन? हेक्का रहोस् सडकमा उत्रिएका जनतालाई लाठीले पिट्नु लोकतन्त्र विरोधी कार्य हो।

सान्टल ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड
द्वारा प्रवर्द्धित
जि.टि. ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI सर्टिफाइडको डिजिटल राखेर कोट अर्वाका रिटलको जाली भएको ३ तहको होजापाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुल प्रयोग गर्न नसकिने फ्लाटिक सिल भएको सिलिण्डर
- कजस्टेट प्रसिद्धिबाट चल्ने फ्लावट तौलमा रोडेट आभा दुरक हुनुहुनेछ

सान्टल ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू